

Apstiprināts ar LPF
valdes lēmumu
2021.gada 24.februārī

**Paraplānu pilotu sagatavošana, licencēšana, kvalifikācijas
uzturēšana un lidojumu plānošanas un izpildes kārtība**
(rokasgrāmata)

Satura rādītājs

1. Administratīvā kontrole
2. Organizācija un atbildība
3. Paraplānu pilotu un cita aviācijas personāla kategorijas
4. Apmācību programmas
 - 4.1. Paraplānu pilotu apmācības programma B kategorijai
 - 4.2. Paraplānu pilotu apmācības programma C kategorijai
 - 4.3. Paraplānu pilotu apmācības programma D kategorijai
 - 4.4. Paraplānu pilotu apmācības programma E kategorijai
 - 4.5. Paraplānu pilotu apmācības programma E2 kategorijai
 - 4.6. Paraplānu pilotu apmācības programma PL1 kategorijai
 - 4.7. Paraplānu pilotu apmācības programma PL2 kategorijai
 - 4.8. Paraplānu pilotu apmācības programma T kategorijai
 - 4.9. Paraplānu pilotu apmācības programma I kategorija
 - 4.10. Paraplānu pilotu apmācības programma SIV kursam
 - 4.11. Apmācības programma vinču operatoriem
5. Lidojumu ar paraplānu plānošana un izpildes kārtība
6. Iesaistītās personas un rīcība gaisa telpas izmantošanas pārkāpumu gadījumos, nelaimes gadījumu, incidentu, nopietnu incidentu vai atgadījumu izmeklēšanas gadījumos
7. Paraplānu pilotu skolu izveide un darbība Latvijā
8. Licencēšanas komisijas izveide un darbs un eksāmenu norise
9. Izsniegto pilotu licenču derīguma termiņš un uzturēšanas kārtība
10. Vinčošana Latvijas Republikas teritorijā
11. Lidojumu ar paraplāniem paredzētas gaisa telpas elastīgas izmantošanas bīstamajās zonās nosacījumi
12. Dopinga lietošanas ierobežošanas normatīvo aktu prasību ievērošana pilotu vidū un antidopinga pasākumu īstenošana atbilstoši Latvijas Republikā pastāvošajai kārtībai
13. Dokumentu paraugi
 - 13.1. Pilota licences paraugs
 - 13.2. Vinču operatora licences paraugs
 - 13.3. Apmācību sniedzēja licences paraugs
 - 13.4. Iesnieguma paraplāna pilota apliecības saņemšanai paraugs
 - 13.5. Maksas pakalpojumu cenrādis
 - 13.6. SIV kursa apliecības paraugs

1. Administratīvā kontrole

1.1. Biedrības "Latvijas Paraplanierisma federācija" (turpmāk - LPF) izstrādātā rokasgrāmata "Paraplānu pilotu sagatavošana, licencēšana, kvalifikācijas uzturēšana un lidojumu plānošanas un izpildes kārtība" (turpmāk - Rokasgrāmata) - atbilst Latvijas Republikas (turpmāk - LR) normatīvajiem aktiem, LPF lēmumiem, vispārlietojamiem terminiem un definīcijām, kā arī FAI (*Fédération Aéronautique Internationale*) standartiem un abilstošiem normatīvajiem aktiem. Šī Rokasgrāmata satur ekspluatācijas instrukcijas, kurām ir jāpakļaujas atbilstošajam personālam lidojumu plānošanā un izpildē (gan mācību, gan patstāvīgo), satur terminus un definīcijas, kuri nepieciešami Rokasgrāmatas lietošanai.

1.2. Rokasgrāmata ir LPF īpašums.

1.3. Visi šīs Rokasgrāmatas turētāji ir personīgi atbildīgi par savas kopijas atbilstību izmaiņām. Par Rokasgrāmatas kopijas, kura atrodas LPF, saturu un atbilstību izmaiņām ir atbildīgs LPF valdes priekšsēdētājs (Prezidents).

1.4. Rokasgrāmata ir domāta LPF paraplanu pilotu apmācības kursu pasniedzējiem un instruktoriem un paraplanu pilotiem, lai nodrošinātu savu darbību atbilstību LPF lēmumiem un LR normatīvo aktu un FAI lēmumu prasībām.

1.5. LPF izstrādā normatīvos aktus paraplanu pilotu sagatavošanai, licencēšanai, kvalifikācijas uzturēšanai un lidojumu ar paraplāniem, motoparaplāniem un šasijas motoparaplāniem¹ plānošanai un izpildes kārtībai Latvijas teritorijā un uzrauga to prasību ievērošanu.

1 Šasijas motoparaplāns - *ultra vieglais lidaparāts-motoparaplāns ar šasiju*

2. Organizācija un atbildība

2.1. LPF nozīmē vai pilnvaro personu vai personas, kura vai kuras ir atbildīga vai atbildīgas par paraplānu pilotu skolu un pilotu lidojumu organizēšanas un īstenošanas kontroli un uzraudzību atbilstoši LR normatīviem aktiem un LPF lēmumiem.

2.2. Paraplānu pilotu apmācību personāls, to pienākumi un atbildība:

2.2.1. Paraplānu pilotu apmācību vadītājs:

- koordinē un pārbauda paraplānu pilotu apmācību personāla darbību,
- sagatavo nepieciešamo dokumentāciju,
- atbild par apmācības procesa efektivitāti un atbilstību LR normatīvo aktu un LPF lēmumu prasībām,
- sagatavo un noteiktā termiņā iesniedz LPF šajā Rokasgrāmatā vai citos LPF lēmumos noteiktās atskaites,
- sadarbojas ar LPF,
- organizē paraplānu pilotu teorētisko un praktisko apmācību,
- atbild par paraplānu pilotu kursu darbību, mācību procesa un mācību lidojumu ar paraplānu organizāciju un izpildi saskaņā ar noteiktajām prasībām un noteikumiem,
- pakļaujas LPF pilnvarotajai personai, kura ir atbildīga par paraplānu pilotu skolu, paraplānu pilotu apmācību un mācību lidojumu² ar paraplānu organizēšanas un īstenošanas kontroli un uzraudzību;

2.2.2. Piloti – instruktori (turpmāk – Instruktors):

- veic paraplānu pilotu teorētisko un lidošanas apmācību atbilstoši LPF apstiprinātām apmācību programmām,
- organizē un vada ieplānotās teorētiskās un praktiskās apmācību nodarbības;
- fiksē paraplāna pilota – studenta lidojumus paraplānu pilotu apmācību lidojumu žurnālā ne retāk kā reizi nedēļā;

2.2.3. Cits personāls:

- iesaistās un atbild par pienākumiem, ko uzņemas pēc apmācību vadītāja vai Instruktoru uzaicinājuma.

2.3. Paraplāna pilotu atbildība.

2.3.1 Paraplāna pilotu pienākums ir izmantot apmācības procesa laikā iegūtās zināšanas un ievērot spēkā esošos normatīvos aktus un LPF lēmumus, lai nodrošinātu drošus un sabiedrībai draudus neradošus lidojumus ar paraplānu;

2.3.2. Paraplāna pilots nes pilnu atbildību par savu lidojumu ar paraplānu organizēšanu un izpildi. Šie noteikumi attiecas uz visu kategoriju pilotiem;

2.3.3. Paraplāna pilots ir atbildīgs par sava ekipējuma uzturēšanu tehniskajā un lidošanas kārtībā, kā arī par savlaicīgu pilota **kvalifikācijas uzturēšanu un licences** pagarināšanu.

2 Mācību lidojums – jebkurš lidojums ar paraplānu, ko organizē paraplānu pilotu skolas personāls personām, kuras iegūst noteiktu paraplāna pilota kategoriju.

3. Paraplānu pilotu un cita aviācijas personāla kategorijas

3.1. Pastāv 10 paraplānu pilotu kategorijas: A, B, C, D, E, E2, PL1, PL2, T, I. Visas kategorijas tiek piešķirtas augošā secībā, izņemot kategorijas E, E2, PL1, PL2 un T. Vinču operatora **un citas** kategorijas piešķir LPF noteiktajā kārtībā.

3.2. Kategorija A (*SafePro Para³ 1-2*) piemērojama paraplāna pilotam – studentam, sākot no pirmajiem patstāvīgajiem mācību lidojumiem līdz B kategorijas paraplāna pilota licences iegūšanai.

3.3. Kategorija B (*SafePro Para 3*) piešķirama kluba pilotam. Šī ir bāzes kategorija, kuru saņemot, paraplāna pilots ir pilntiesīgs gaisa satiksmes dalībnieks. Šīs kategorijas īpašnieks drīkst veikt vizuālos lidojumus ar paraplānu patstāvīgi, patstāvīgi pieņemt lidošanas lēmumus, drīkst lidot dinamiskajās un termiskajās plūsmās augstākas kategorijas paraplāna pilotu uzraudzībā mierīgos laika apstākļos. Augstākas kategorijas paraplānu piloti pieņem lēmumu par lidojuma ar paraplānu apstākļu atbilstību konkrēta paraplāna pilota kvalifikācijai.

3.4. Kategorija C (*SafePro Para 4*) – apliecinājums tam, ka paraplāna pilots drīkst veikt termiskos lidojumus ar paraplānu un ir apguvis tam nepieciešamās zināšanas. C kategorijas paraplāna pilots ir paraplāna pilots ar pietiekamu pieredzi, spējīgs lidot sarežģītos laika apstākļos un patstāvīgi plānot maršrutus, ņemot vērā laika prognozes un gaisa kontroles zonu sadalījumu. Ierobežojumu noteikšana ir C kategorijas paraplāna pilota kompetencē. Šo kategoriju piešķir atbilstoši dažādos meteoroloģiskajos apstākļos nolidotajām stundām un distancēm, saskaņā ar šo Rokasgrāmatu.

Papildus paraplāna pilots var lūgt piešķirt *SafePro Para 4A* kategoriju – paraplāna pilots, kas augstā līmenī pārvalda specifiskas nosēšanās precizitātē ar paraplānu prasmes un tehnikas, var veikt startus ar dažādām vinčām un no nogāzēm, ir pieredze dalībai nosēšanās precizitātē ar paraplānu sacensībās.

3.5. Kategorija D (*SafePro Para 5*) - piešķirama pieredzējušam maršruta pilotam, kurš ir ieguvis nepieciešamās zināšanas, lai veiktu maršruta lidojumus ar paraplānu (planēšanas attālums ir lielāks nekā spārna kvalitāte / lidojuma ar paraplānu trajektorija ir lielāka par paraplāna lidojuma kvalitāti) un lidojumus ar paraplānu termālos gaisa apstākļos un kalnos⁴.

3.6. Kategorija E - piešķirama paraplāna pilotam, kurš lido ar motoparaplānu un ir nokārtojis eksāmenu B kategorijas iegūšanai, un ir izpildījis šajā Rokasgrāmatā noteiktās prasības E kategorijas paraplāna pilota licences saņemšanai.

3.7. Kategorija E2 - piešķirama motoparaplāna pilotam ar pieredzi lidojumu ar motoparaplānu veikšanā tandēmā, kurš var uzrādīt šajā Rokasgrāmatā noteikto minimālo nolidojumu E2 kategorijas iegūšanai, lido droši un stabili, lai varētu lidot ar motoparaplānu ar pasažieri un kurš ir izgājis pilnu SIV kursa programmu.

3 SafePro Para – FAI Drošības kvalifikācijas standarts (Safety Proficiency Standards For Paragliding)

4 Kalni - reljefa forma, kas paceļas augstu virs tuvākās apkārtnes. No pārējās apkārtnes kalnu nošķir skaidri saskatāma pakāje vai daži mazāki pauguri. Kalnus iedala zemajos (absolūtais augstums 500-1000 m), vidēji augstajos (1000-2500 m) un augstajos (vairāk par 2500 m)

3.8. Kategorija PL1 - piešķirama paraplāna pilotam, kurš lido ar šasijas motoparaplānu un ir nokārtojis eksāmenu B kategorijas iegūšanai, un Eksāmenu komisija ir pieņēmusi lēmumu par paraplāna pilota praktiskās lidošanas prasmju atbilstību lidojumiem ar šasijas motoparaplānu.

3.9. Kategorija PL2 - piešķirama šasijas motoparaplāna pilotam ar pieredzi, kurš var uzrādīt šajā Rokasgrāmatā noteikto minimālo nolidojumu PL2 kategorijas iegūšanai, lido droši un stabili, lai varētu lidot ar šasijas motoparaplānu ar pasažieri un kurš ir izgājis pilnu SIV kursa programmu.

3.10. Kategorija T (*SafePro Para 6*) - piešķirama C kategorijas paraplāna pilotam ar pieredzi lidojumu ar paraplānu veikšanā tandēmā, kurš lido droši un stabili, lai varētu lidot ar paraplānu ar pasažieri, un kurš ir izgājis pilnu SIV kursa programmu.

3.11. Kategorija I - piešķir tiesības veikt citu paraplānu pilotu apmācības. Profesionālis – pieredzējis speciālists paraplānietismā sportā, spēj profesionāli apmācīt uz jebkuru no kategorijām, kuras ir norādītas Instruktoru licencē.

3.12. Vinčas operators – persona, kura veic vinčotāja pienākumu lidojumu ar paraplāniem norisei: A kategorija – vinčotājs bez tiesībām veikt apmācību darbam ar vinču, B kategorija – pieredzējis vinčotājs ar tiesībām veikt apmācību darbam ar vinču atbilstoši licencē norādītajam (pasīvā, aktīvā vinčā).

4. Apmācību programmas

4.1. Paraplānu pilotu apmācības programma B kategorijai

4.1.1. Apmācību kursa mērķis ir sagatavot paraplāna pilotus līdz līmenim, lai viņi droši varētu veikt vizuālos lidojumus ar paraplānu un saņemt paraplāna pilota B kategorijas licenci;

4.1.2. Paraplāna pilota licenci var iegūt no 12 (divpadsmit) gadu vecuma (augums ne mazāks kā 1.50m un svars – ne mazāk kā 45kg). Pretendentiem, kas ir jaunāki par 18 (astoņpadsmit) gadiem un vēlas iegūt paraplāna pilota licenci, izvēlētās paraplānu pilotu skolas personālam jāuzrāda abu vecāku (vai likumisko pārstāvju) rakstiska atļauja, izziņa no ģimenes ārsta, apliecinot, ka nepastāv ierobežojumi, lai persona nodarbotos ar paraplānieriismu un obligāti jābūt spēkā esošai negadījumu un civiltiesiskai apdrošināšanai;

4.1.3. Pilotam – studentam ir jāiziet pilna paraplānu pilota apmācību programma. Apmācību programma ir paredzēta 48 stundu apjomā un tā ietver:

1) teorētisko apmācību – 15 akadēmiskās stundas;

2) praktiskās nodarbības, ieskaitot pirmslidojuma sagatavošanos – minimāli 30 akadēmiskās stundas;

3) mācību lidojumus – minimāli 33 lidojumi ar paraplānu t.sk. 2 lidojumi ar paraplānu tandēmā ar instruktoru un 3 astronomiskās stundas gaisā;

4.1.4. Pilotam – studentam, kuram ir zināšanas un iepriekšējā teorētiskā sagatavotība kādā no aviācijas nozarēm, teorētiskais apmācības apjoms var tikt samazināts. Lai noteiktu esošo zināšanu un nepieciešamo apmācību apjomu, pirms apmācības ir jāiziet teorētiskā pārbaude (pārrunas) pie Instruktora;

4.1.5. Apmācībai tiek izmantoti sekojoši mācību līdzekļi:

1) literatūra, kas saistīta ar paraplānieriismu;

2) video materiāls paraplānu pilotu apmācībai;

3) praktiskās nodarbības uz zemes un gaisā.

4.1.6. Apmācību laika ierobežojumi. Atpūtas periods.

4.1.6.1. Teorētiskās apmācības apjoms dienā nedrīkst pārsniegt 8 (astoņas) akadēmiskās stundas, ieskaitot mācību lidojumus, kas tiek rēķināti akadēmiskajās stundās, ja tie ir ieplānoti vienā un tajā pašā dienā. Dienā pilots-students drīkst veikt ne vairāk kā 7 (septiņus) lidojumus ar paraplānu.

4.1.6.2. Nedēļā apmācību nodarbību dienas nedrīkst pārsniegt 5 (piecas) dienas pie nepārtraukta apmācību procesa.

4.1.7. Teorētiskā apmācība notiek klases nodarbību veidā vai lidojumu ar paraplānu organizēšanas vietā, izmantojot video un vizuālos mācību līdzekļus.

4.1.8. Teorētiskās apmācības programmas saturs (akadēmiskās stundas):

1) Gaisa tiesības /2 stundas/:

- Lidojumu ar paraplānu noteikumi Latvijā
- Lidojumu ar paraplānu noteikumi pasaulē
- Kontrolējamā un nekontrolējamā gaisa telpa
- Noteikumi par lidojumu ar paraplānu veikšanas kārtību Latvijas nosēšanās laukumos un gaisa satiksmes zonās
- Latvijas paraplānieriisma federācijas loma un uzdevumi
- Licenču un kvalifikāciju derīgums

2) Lidojumu ar paraplānu principi un aerodinamika /3 stundas/:

- Atmosfēra
 - Sastāvs un struktūra
 - Atmosfēras spiediens
- Paraplāna aerodinamiskie raksturlielumi
 - Spēku dinamika planējošā lidojumā ar paraplānu un pagriezienā. Centrbēdze
 - Gaisa ātrums un ātrums attiecībā pret zemi
 - Kritiskais lidojuma ar paraplānu ātrums
 - Uzplūdes leņķis. Uzplūstošais gaiss. Hordas līnija
 - Aerodinamiskais profils. Bernulli likums
 - Paraplāna vadības principi
 - Lidojuma ar paraplānu augstuma palielināšana un samazināšana. Dažādas tehnikas
 - Starts ar vinču. Starts nogāzēs
 - Asimetriskā spārna sakļaušanās
 - Spārna noraušana ar bremsēm

3) Meteoroloģija /3 stundas/:

- Atmosfēra
 - Sastāvs un struktūra
 - Vertikālais sadalījums
- Vējš
 - Vēja veidošanās
 - Vēja virziens un stiprums
 - Jūras brīze
 - Gaisa masas un frontes, ar tām saistītās laika apstākļu izmaiņas
- Mākoņu veidošanās
 - Augšupejošās gaisa masas
 - Mākoņu klasifikācija (veidi)
 - Mākoņu bāze. Inversija. Rasas punkts
- Negaisi
 - Lidojumu ar paraplānu ierobežojumi negaisa tuvumā
 - Negaisa veidošanās apstākļi

4) Aeroloģija /2 stunda/:

- Aeroloģijas pamati
- Ķermeņu apteice ar gaisa plūsmu
 - Gaisa pretestība, gaisa blīvums
 - Lamināra un turbulenta gaisa plūsma
- Vēja gradients
- Kalna kores iespaids
- Rotori
- Starta laukuma analīze

5) Paraplāna uzbūve un ekspluatācija, inventārs /3 stunda/:

- Paraplāna konstrukcija un terminoloģija
- Standarti un kritēriji kvalitātes noteikšanai
- Paraplāna izvēle, pilota kvalifikācija un pieredze, izmantošanas mērķi
- Piekares sistēmas izvēle
- Pilota ekipējums: aizsargķivere, zābaki, cimdi, apģērbs
- Ekipējuma apkope
- Rezerves izpletnis, tā pielietošana un apkope
- Akselelatora un Trimmera darbība
- Pirmslidojuma ar paraplānu pārbaude
- Lidojuma ar paraplānu instrumenti (rācija, variometrs, GPS)

6) Medicīna un cilvēciskais faktors /2 stundas/:

- Pamatjēdzieni saistībā ar cilvēka fizioloģiju
 - Elpošana un asinsrite
- Parciālā spiediena efekts
 - Augstuma ietekme
 - Gāzu apmaiņa
 - Hipoksija
 - Hiperventilācija
- Lidošanas veselība
 - Sliktas pašsajūtas efekts un ārstēšana
 - Narkotikas, medikamenti un blakus efekti
 - Alkohols
 - Nogurums
 - Fiziskā sagatavotība
- Stress
 - Cēloņi un ietekme
 - Stresa apzināšanās un samazināšana
- Apstākļu novērtēšana un lēmuma pieņemšana
 - Priekšstati par pilota spēju novērtēt apstākļus
 - Psiholoģiskās nostājas
 - Sporta psiholoģija
 - Riska novērtēšana

4.1.9. Praktiskās nodarbības paredzētas pilota - studenta praktiskajai sagatavošanai uz zemes pirms mācību lidojumu veikšanas.

4.1.10. Praktisko nodarbību (lidojumu ar paraplānu) uzdevumi:

Uzdevums Nr. 1 Lidojums ar paraplānu tandēmā

Uzdevumu skaits 2

Izpildes norādījumi: Lidojums ar paraplānu tandēmā apmācības programmas ietvaros notiek tad, kad pilots - students ir sasniedzis gatavību sākt mācību lidojumus. To, vai pilots - students ir gatavs sākt mācību lidojumus, nosaka Instruktors. Lidojums ar paraplānu tandēmā ar Instruktoru ir pāreja no prasmes vadīt spārnu uz zemes uz prasmi vadīt paraplānu lidojumā.

Tiek veikti 2 (divi) lidojumi ar paraplānu tandēmā, kuru laikā Instruktors pilotam - studentam palīdz iejusties pilota lomā un vadīt paraplānu. Nostartē Instruktors, tālāk vadību dod pilotam - studentam, palīdzot stūrēt un izvēlēties lidojuma ar paraplānu trajektoriju, piezemēties.

Piezīmes: Tandēma un solo paraplāna vadība atšķiras. Tandēms ir divas reizes smagāka sistēma, līdz ar to vadība ar bremzēm ir smagnējāka. Solo spārns vadās vieglāk (jāpieliek mazāk spēka, lai veiktu manevru) un reaģē ātrāk gan uz bremzi, gan uz svaru.

Uzdevums Nr. 2 Lidojums ar paraplānu pa apli

Uzdevumu skaits 2

Izpildes norādījumi: Lidojums ar paraplānu pa apli ir pirmais uzdevums, ko piloti - studenti veic savos mācību lidojumos. Tas ir pirmais patstāvīgais lidojums ar paraplānu un tādēļ jo īpašs. Pirms pirmā patstāvīgā lidojuma ar paraplānu vajag rūpīgi sagatavoties un galvā jābūt skaidrai domai, kāda ir lidojuma ar paraplānu secība. Uzdevums - pacelties, ieturēt kursu, atkabināties, atlidot uz startu un nolaisties. Uzdevuma mērķis ir pirmo reizi patstāvīgi startēt, pierast pie sajūtas, ka atrodi gaisā, un pirmoreiz patstāvīgi piezemēties. Lidojumu ar paraplānu pilnībā vada Instruktors pa rāciju no zemes.

Piezīmes: Pēc pirmā patstāvīgā lidojuma ar paraplānu ir vērts atpūsties un nomierināties – ļaut emocijām izreaģēt un mācību lidojumus turpināt, kad iegūts miers un skaidrība par jautājumiem, kas radās.

Uzdevums Nr. 3 Mierīgi pagriezieni 90-180-360 grādi

Uzdevumu skaits 2

Izpildes norādījumi: Uzdevums paredzēts lidošanas virzienu un spārna vadības koordinēšanai. Pagriezieni taisnos leņķos dod iespēju mācīties orientēties gaisā izvēloties orientierus pagriezienam un izprast, kā vadīt spārnu precīzi. Uzdevums - pacelties, atkabināties, veikt pagriezienus taisnos leņķos, atlidot uz startu un nolaisties. Pagriezieni jāveic ar vieglu svāra un bremzes palīdzību, liekot svaru un velkot bremzi uz to pusi, uz kuru vēlamies pagriezties. Pagriezieni jāveic lēzeni un gludi, koncentrējoties uz pagrieziena leņķiem pēc orientiera.

Uzdevums Nr. 4 Vadība tikai ar svaru

Uzdevumu skaits 2

Izpildes norādījumi: Uzdevums paredzēts spārna vadības izpratnei, izmantojot tikai svaru. Uzdevuma laikā pēc atkabes pilots - students, nelietojot vadības auklas (bremzes), vada paraplānu tikai ar svara palīdzību, sasveroties uz to pusi, uz kuru vēlas pagriezties. Ja sveramies uz labo pusi, paraplāns griezīsies pa labi. Jo dziļāk liek svaru, jo mazāks ir pagrieziena rādiuss. Uzdevumu var veikt tikai mierīgos gaisa apstākļos un rokās joprojām tiek turētas bremzes, bet tās netiek lietotas uzdevuma laikā. Vadība ar svaru ļauj izprast paraplāna duālo vadības principu (bremzes + svars), apjaust, cik daudz pilota sasvērums iekarē ietekmē paraplāna vadību un vispārējo paraplāna pasīvās drošības līmeni.

Pēc atkabes pilots - students sāk uzdevumu - manevrē ar svaru, nelietojot bremzes, taisot pagriezienus vai pat apli. Tuvojoties startam, pilots - students pāriet uz vadību ar bremzēm, lai koriģētu kursu un precīzi piezemētos.

Uzdevums Nr. 5 Rezerves izpletņa mešanas imitācija

Uzdevumu skaits 1

Izpildes norādījumi: Šis ir treniņš gaisā rezerves izpletņa roktura ātrai atrašanai, izvilkšanas kustības/rokas vēzienu imitācijas treniņam un tālāko veicamo darbību koordinēšanai rezerves izpletņa mešanas gadījumā. Uzdevums ir pacelties, atkabināties, veikt metiena imitācijas kustības, stabilizēt spārnu, atlidot uz startu un nolaisties.

Uzdevuma izpildes secība:

- 1.kustība - roktura atrašana;
- 2.kustība - rezerves izpletņa izvilkšanas imitācija uz sāniem/priekšu (pirmais vēziens);
- 3.kustība - rezerves mešanas imitācija uz aizmuguri/sāniem ar maksimāli enerģisku vēzienu (otrais vēziens).;
- 4.kustība - aizmugurējo rindu satveršana, kas imitēs paraplāna plūsmas noraušanu, lai netraucētu rezerves izpletņa darbībai;
- 5.kustība - kāju sakļaušana kopā viegli ieliektos ceļos, lai sagatavotos sitenam pret zemi, amortizējot sitiena spēku.

Piezīmes: Īstā situācijā rezerves izpletis tiek mests ar visu rokturi projām virzienā no pilota. Šajā uzdevumā tiek "vicināta roka" un trenētas kustības. Pats svarīgākais ir otrais vēziens, jo no tā atkarīgs, cik ātri rezerves izpletis sāks atvērties. Tā kā rezerves izpletis sver no 0,8-3 kg un metiens prasa piepūli, tad pirmais vēziens uz priekšu ir priekšnosacījums otrā vēzienu enerģijai un jāmet ir ar spēku. Svarīgi, lai konvertā sapakotais rezerves izpletis uzņemtu ātrumu un ar inerci atvērtos visi gredzeni un konverts norautos uzreiz pēc izmešanas. Rezerves izpletis atvērsies arī tad, ja tas vienkārši izvelsies no iekares bez mešanas, bet atvēršanās ilgums būs krietni ilgāks un garāks, vai pat neatvēries iepīšies spārnā. Tādēļ ir jāmet

ar vēzienu un projām no sevis.

Ķermenim ir laba kustību atmiņa un ietrenētā kustība īstajā brīdī nostrādās, tādēļ jo īpaši svarīgi ir šo kustību trenēt. Rezerves izpletņa mešanai ir sava secība un principi, lai tā tiktu izmesta maksimāli labi. Vēziena un metiena treniņi un tā izpildes kvalitāte, dod labākos rezerves atvēršanās rādītājus.

Uzdevums Nr. 6 Strauji pagriezieni 90/180 – virziena maiņa

Uzdevumu skaits 2

Izpildes
norādījumi:

Uzdevums paredzēts, lai apgūtu straujus pagriezienus un virziena maiņu, kombinējot vadībā svaru ar bremzi. Pagriezieni būtībā ir līdzīgi kā uzdevumā “Mierīgi pagriezieni 90-180-360 grādi”, bet intensīvāki, sagāžot paraplānu uz sāniem. Svars un bremze pagriezienā tiek lietota dziļāk. Pirms pagrieziņa spārns lido ar savu kruīza ātrumu. Kad sasveramies pa labi un velkam labo bremzi (pagrieziens pa labi), spārna labā puse sabremzējas, kreisā puse sāk apdzīt un sākas pagrieziens. Ķermenis pēc inerces vēl kustas tajā pašā taisnvirziena kustībā un izšūpojas uz kreiso pusi, spārns sagāžas vēl vairāk un sabremzējas, turpinās griešanās pa labi un pilots kā svārsts zīmē pagrieziņa loka ārējo kontūru. Vienmērīgi laižot vaļā bremzi un svaru, spārna labā puse atgūst ātrumu, ķermeņa radiālais ātrums samazinās un spārns nostājas virs galvas.

Lai nesašūpotu spārnu (knābiens), bremzi un svaru uzsākot pagriezienu lieto gludi, bet progresējoši (bez asiem rāvieniem un svara iemetieniem), izejot no manevra bremzi un svaru atbrīvo vienmērīgi.

Piezīmes:

Ja bremze un svars tiek atlaists strauji, izeja no manevra arī būs strauja. Pilots ar inerci izšūpojas zem spārna uz to pusi uz kuru spārns ir sagāzts un apdzen to. Pēc tam spārns dara to pašu, pārejot zenīta punktu virs galvas, apdzen mūs uz priekšu vai uz sāniem. Ja spārns apdzen pilotu, to sauc par knābienu.

Uzdevums Nr. 7 Vadība ar aizmugurējām rindām

Uzdevumu skaits 2

Izpildes
norādījumi:

Uzdevums paredzēts, lai apgūtu spārna vadību gadījumā, ja bremze(s) vairs nestrādā. Tas var būt 2 gadījumos:

1. Notrūkst bremžu strope, ja tā starta vai treniņu laikā uz zemes vai gaisā bojāta.
2. Atsējās bremžu rokturis un bremžu strope plīvo pie spārna nerasniedzamā augstumā. Iespējams gadījumos, kad mezgls bremzei ir uzsiets nekvalitatīvi.

Spārnam, atkarībā no modeļa, ir 3 vai 4 rindas (A B C vai A B C D). Šajā uzdevumā jālieto pašas aizmugurējās rindas pirms bremzēm. Parasti pie

aizmugurējās rindas stiprinās bremžu rokturu magnēti un trīši.

Piezīmes:

Ja pārtrūkts bremžu strope vai atsienas bremze, spārnu var vadīt ar aizmugurējām rindām. Vadības princips ir tas pats, kas ar bremzēm – kuru pusi velc, uz to griežas paraplāns.

Ja salīdzina bremzi un aizmugurējo rindu, atšķiras vadības nianses. Bremžu gājiens ir līdz 15 (piecpadsmit) centimetriem līdz iestājas spārna noraušana, bet aizmugurējo rindu gājiens ir krietni īsāks. Pavelkot dziļāk aizmugurējo rindu ir viegli noraut spārnu, tādēļ lietojam tikai tik, cik nepieciešams, lai pagrieztos.

Uzdevums Nr. 8

Knābieni

Uzdevumu skaits

3

Izpildes
norādījumi:

Uzdevums paredzēts, lai izprastu spārna svārstības un mācētu tās apturēt.

Knābiens ir spārna ieskriešanās uz priekšu attiecībā pret pilotu, kas parasti kombinējas ar pretēju pilota svārstību atpakaļ. Knābiens brīdī spārns uzņem ātrumu. Spārns ieskriešas un apdzē pilotu.

Šajā uzdevumā pēc atkabes knābiens ir jāprovocē pilotam-studentam. Šajā uzdevumā tiek apgūti simetriski knābiens uz priekšu, darbojoties ar bremzēm līdz karabīnēm un sāniskie knābiens, izejot no dinamiska manevra.

Lai uztaisītu simetrisku knābienu, pievelkam abas bremzes līdz karabīnēm, lai sabremzētu spārnu. Spārns tiek sabremzēts, bet ķermenis pēc inerces turpina kustēties uz priekšu un uzšūpojas uz priekšu/augšu. Mainās spārna uzplūdes leņķis un spārns sabremzējas vēl vairāk. Kad ķermenis sasniedz augstāko svārsta punktu un tūlīt sāks iet atpakaļ, bremzes ir jālaiž vaļā. Spārns ieskriešas, ķermenis svārstās atpakaļ un spārns veic knābienu uz priekšu. Lai uzturētu šūpošanos/uzšūpotos vēl vairāk, ir jātrāpa ritmā ar nākamo piebremzēšanu. Nākamā piebremzēšana seko brīdī, kad ķermenis atkal ieskriešas - šūpojas uz leju. Līdzīgi kā šūpolēs, kad šūpojamies uz priekšu, mēs atsperamies pret šūpolēm. Līdzīgi ir ar paraplāna šūpošanu. Kad mēs šūpojamies uz priekšu, atkal pievelkam bremzes un spārns uztur šūpošanos vai to palielina. Tas atkarīgs no tā cik daudz lieto bremzes. Šūpošanās vingrinājumam bremzes lietojam tikai līdz karabīnēm.

Šajā uzdevumā otro vai trešo knābienu noķeram, lai iemācītos to nodzēst.

Tā pat kā knābienu radot, lietojam bremzes, tā pat arī to dzēšot, lietojam bremzes, bet citā laikā. Knābiens jāķer brīdī, kad spārns uzņem ātrumu un ir virs galvas. Savlaicīgi pieturēt spārnu aizmugurē nav vērts, jo ķermenis ir ieskrējies uz priekšu, knābiens sekos jebkurā gadījumā arī ar sabremzētu spārnu. Cik ass knābiens, tik veicīgi rīkojamies ar bremzēm.

Ja knābiens ir lēns, tas neies dziļi un, lai to noķertu, nav jālieto daudz bremžu. Ja knābiens ir ātrs, jārikojas ātri, neļaujot spārnām ieskrieties dziļi priekšā. Dziļus knābienu vajag kontrolēt ar bremzēm.

Lai provocētu sānisku knābienu, ir jāieiet dinamiskā pagriezienā un jāļauj spārnām tikpat strauji iziet no manevra. Ķermenis kā svārsts izšūpojas zem spārna nesimetriski, uzšūpojas uz priekšu ieslīpi, spārns paliek aizmugurē un kad ķermenis šūpojas atpakaļ – spārns knābj. Sānisko knābienu ķeram tā pat kā simetrisko - ar abām bremzēm spārnu pieturot brīdī, kad tas apdzen mūs un ir virs galvas, kaut arī tas notiek ieslīpi.

Piezīmes:

Dziļā knābienu spārns var aizlekt pilotam priekšā vai pat ekstrēmos gadījumos - zem pilota. Tas ir iespējams sportiskiem spārnēm, piemēram, nepareizi izejot no norauta spārna situācijas vai lidojot, piemēram, spēcīgā rotora zonā.

Skolā apmācības notiek ar pašiem drošākajiem spārnēm un piemērotos laika apstākļos. Turklāt spārni, kas tiek izmantoti apmācību procesā, ir radīti, lai knābienu ātri dzēstos un būtu maksimāli sekli, tādēļ mācību lidojumos nav pamata uztraukties par dziļiem knābienu.

Sekli knābienu ir nekaitīgi un par tiem vajag uztraukties tikai pie piezemēšanās esot glisādē, lai nolaišanās būtu gluda.

Uzdevums Nr. 9

Troses pārtrūkšanas imitācija

Uzdevumu skaits

1

Izpildes
norādījumi:

Uzdevums paredzēts, lai apgūtu zināšanas un prasmes rīcībai gadījumos, kad neplānoti vinčošanās laikā pārtrūkst vinčošanās trose.

Pirmais, kas jādara, troses pārtrūkšanas situācijā – jāķer knābienu. Knābienu ir jāķer brīdī, kad spārns ir virs galvas. Kad knābiens ir noķerts, jāpaņem trose rokā (netinot uz rokas), tad trose jāatkabina no atkabes un jālido uz startu. Trose virs starta zonas jāpalaiž vaļā. Ja augstums ir ļoti zems, iespējams, ka nav laika atkabināties no troses un jāpiezemējas. Ja augstums ir pietiekams, atkabinām nekavējoties trosi, pārliedzināmies, ka trose ir atbrīvota un nolaižamies startā.

Piezīmes:

Šajā uzdevumā pacelšanās laikā operators pietiekami drošā augstumā apzināti palaidīs vaļā vinčas slodzi pilnībā. Pēc atslābuma (knābienu) sagaidām, kad spārns iziet virs galvas, un ķeram knābienu.

Uzdevums Nr. 10

Ausis

Uzdevumu skaits	1
Izpildes norādījumi:	<p>Ausis ir vienkārša augstuma samazināšanas figūra, kuras laikā pilots noloka spārna malas (ausis). Šajā uzdevumā pēc atkabes jāapgūst ausu nolocīšanas tehnika un paraplāna vadība ar svaru.</p> <p>Lai nolocītu ausis ir jāpavelk A-rindu malējās stropes. Parasti paraplāniem ir dalītās A-rindas. Tas nozīmē, ka ausu strope ir izdalīta no A-rindas un tai ir atsevišķa lence un karabīne brīvajos gabos (var būt pat citā krāsā). Lidojuma ar paraplānu laikā ausu stropes izvirzās uz sāniem un ir viegli sasniedzamas. Ausu stropes ir pa vienai katrā pusē, jo no dalītās A-rindas karabīnes uz centra-plānu iet 2 stropes (uz spārna vidus daļu). Šajā uzdevumā mums interesē malējās stropes. Ja paraplānam nav dalītās A-rindas, tad lietojam vienkārši A-rindu malējās stropes. Parasti A-rindai pie brīvajiem galiem pienāk 6 stropes - 3 labajā un 3 kreisajā pusē.</p> <p>Ausis noloka sekojoši - nelaižot vaļā bremzes, aizsniedzamies līdz malējām A-rindu stropēm un paņemam vienādā augstumā; vienmērīgi velkam uz leju, līdz nolokās ausis; lai ausis paliktu nolocītas, turam cik nepieciešams; kad vēlamies izbeigt mācību lidojumu ar ausīm, vienkārši palaižam ausu stropes vaļā. Skolas spārniem ausis pašas atlokās līdz ir atlaistas stropes. Jo augstāk pilots aizsniedzas pēc ausu stropēm, jo lielākas ausis var uztaisīt un lielāku grimšanu var panākt.</p> <p>Mācību lidojuma laikā ar ausīm, paraplānu ir jāvada ar svara palīdzību, jo rokas ir aizņemtas ar ausu stropju turēšanu.</p>
Piezīmes:	<p>Ir atšķirība paraplāna vadībai ar svaru bez ausīm un ar ausīm. Paraplānam ausis darbojas kā sānisko svārstību stabilizatori. Tās nolokot, spārns lido uz centraplāna un vieglāk sašūpojams sāniski. Tādēļ pie lielām ausīm paraplāns ir jūtīgāks uz sānu šūpošanos. Līdz ko ausis palaižam vaļā, spārna ausis atkal strādā kā stabilizatori un šūpošanās automātiski dzēšas.</p> <p>Nolokot ausis, tiek samazināts spārna aerodinamiskā profila laukums un nedaudz arī ātrums, jo sakļautās ausis rada lielāku pretestību. Tādā veidā samazinās celtspēja un paraplāns straujāk zaudē augstumu. Ja vienkāršā lidojumā A klases paraplāns grimst ar - 1,2m/s, lietojot figūru ausis, spārna grimšana var variēt no - 1,5 līdz - 3m/s, atkarībā no tā, cik lielas ausis noloka.</p>
Uzdevums Nr. 11	Nolaišanās ar ausīm
Uzdevumu skaits	2
Izpildes norādījumi:	Uzdevums paredzēts, lai apgūtu augstuma samazināšanas un lidojuma ar paraplānu saīsināšanas taktiku.

Pirms pilots – students ieiet glisādē uz nosēšanas, pilots – students noloka ausis. Turam cik nepieciešams un īsi pirms bremzēšanas uzsākšanas, palaižam ausu stropes vaļā.

Skolas spārniem ausis pašas atlokās līdz ir atlaistas stropes. Jo augstāk pilots aizsniedzas pēc ausu stropēm, jo lielākas ausis var uztaisīt un lielāku grimšanu var panākt.

Mācību lidojuma laikā ar ausīm, paraplānu ir jāvada ar svara palīdzību, jo rokas ir aizņemtas ar ausu stropju turēšanu.

Piezīmes:

Situācijas, kurās nepieciešams lidot ar nolocītām ausīm:

- lai regulētu lidojuma ar paraplānu augstumu un nepārsniegtu gaisa telpu;
- lai apturētu augšup celšanos un neielidotu mākonī;
- lai samazināt lidojuma ar paraplānu laiku;
- lai palielinātu grimšanas ātrumu pirms nolaišanās vietās, kur ir vieglas augšupejošas plūsmas;
- kalnos, nolaižoties startā uz nogāzes vai dinamiskajās plūsmās.

Paraplāna ātrums pie nolocītām ausīm samazinās par aptuveni 10%.

Lidojot ar nolocītām ausīm jāņem vērā ierobežotā manevrēšana un grimšanas ātrums.

Ja ilglaicīgi turam novilkta ausis, ātrāk tiek zaudēts augstums un lidojums ar paraplānu būs īsāks.

Grimšanas ātrumu var regulēt ar nolocīto ausu lielumu. Jo lielākas ausis, jo paraplāns vairāk grim, bet lidos lēnāk. Tas jāņem vērā situācijās, ja ir liels pretvējš.

Uzdevums Nr. 12

Termālie pagriezieni

Uzdevumu skaits

1

Izpildes
norādījumi:

Lai lidotu termālos lidojumus ar paraplānu ir jāsaprot augšupejošo plūsmu (termāļu) daba un jāmaks tajās uzturēties. Uzdevums paredzēts, lai iemācītos gludus, šaurāka rādiusa pagriezienus, kas nepieciešami, lai noturētos augšupejošās plūsmās. Termālo lidojumu ar paraplānu apgūšanai nepieciešams daudzas gaisa stundas un labākais treniņš ir lidot tieši termālos lidošanas apstākļos. Šajā uzdevumā tiek apgūti tikai pagriezienu principi, kurā spārns griežas relatīvi šaurā pagriezienu rādiusā ar nelielu spārna sagāzumu.

Lai iegūtu šaura pagriezienu rādiusu ar nelielu spārna sagāzumu, pagriezieni jāveic koordinējot svaru un bremzes vienlaicīgi. Līdzīgi kā lēzenos pagriezienos, ir jālieto svars un iekšējā bremze, lai spārnu grieztu uz vienu pusi. Papildus tam jālieto arī ārējā bremze ar ko regulēt pagriezienu rādiusu un sagāzumu. Mēreni lietojot abas bremzes, spārns lidos nedaudz lēnāk, kas palīdz veikt mazāka rādiusa pagriezienus. Nepieciešamais pagriezienu rādiuss ir atkarīgs no termāļa izmēriem. Jo šaurāks termālis, jo mazāka rādiusa pagriezienu jāuztur. Turklāt termāļiem parasti ir "centrs", kurā atrodas pacēlums un vislabākais.

Uzdevums Nr. 13	Vingovers (wingover)
Uzdevumu skaits	2
Izpildes norādījumi:	<p>Šī gaisa figūra ir sāniska šūpošanās ar pagriezienu lielā amplitūdā, kad pilots galējā fāzē uzšūpojas krietni virs spārna. Skolā apgūst vingoveru seklā amplitūdā, lai rastu izpratni, kā sašūpot spārnu un noturēt pagriezienu dinamiku.</p> <p>Lai uzsāktu un veiksmīgi uzturētu vienmērīgu vingoveru pagriezienus, nepieciešams ritmiski lietot svaru un bremzi. Svarīgāk par bremzes dziļumu un svara daudzumu ir ritms – kurā manevra brīdī pārlīkt svaru un pievilkt bremzi. Vingovers būtībā ir šūpošanās un pagriezienu apvienojums. Ar svaru spārns tiek šūpots sāniski, bet ar bremzi veikts pagrieziens šūpošanās brīdī.</p> <p>Lai no taisnvirziena lidojuma ar paraplānu ieietu vingoverī, jāpārliet svars un jāpievelk bremze vienā pusē. Sākums, piemēram, ir uz labo pusi. Spārns ar svara pārlīkšanu sašūpojas un ar bremzes palīdzību pagriežas uz labo pusi, bet pilots izšūpojas uz kreiso pusi. Tālāk seko darbības pretreakcija – pilots šūpojas atpakaļ uz labo pusi un spārns uz kreiso. Lai uzturētu un palielinātu amplitūdu, svars jāpārliet uz otru pusi tajā brīdī, kad pilots šūpojas atpakaļ, virzienā uz leju un bremze seko uzreiz pēc tam.</p>
Piezīmes:	<p>Nosaukums cēlies no angļu vārdiem <i>wing over</i>.</p> <p>Vingovers ir pamats lielākajai daļai akrobātisko triku, tādēļ tie, kam interesē gaisa akrobātika, šī figūra ir jāpārzina visās detaļās, lai veiksmīgi apgūtu gaisa trikus.</p> <p>Šī figūra nav prasība B kategorijas eksāmenam, bet ir svarīgi to zināt.</p> <p>Paraplānam ir iebūvēta pasīva drošība, kas dzēš svārstības. Pilots kā iekārts svārstis stabilizē sistēmu. Bez svara un bremzes iedarbības, paraplāns lido taisni. Tas nozīmē, ka vingovera uzturēšanai nepieciešamas pilota darbības, kas ritmiski uztur šūpošanos. Līdz ko netiek lietots svars un bremze, paraplāns pēc vairākiem šūpojieniem atgriežas taisnvirziena lidojumā. Līdzīgi kā šūpolēs. Sākumā šūpojieni ir mazi un uzsākšana prasa lielāku piepūli, bet kad šūpoles iešūpotas, atliek tikai uzturēt šūpošanos ar krietni mazākas enerģijas devu.</p>
Uzdevums Nr. 14	Spirāle
Uzdevumu skaits	8
Izpildes norādījumi:	<p>Uzdevums paredzēts, lai apgūtu prasmes nepieciešamības gadījumā ātri samazināt augstumu.</p> <p>Lai ieietu spirālē, vienlaicīgi jāliet svars un jāvelk bremze uz vienu pusi. Atkarībā no tā, cik dziļi novilkta bremze, tik dziļa ir arī spirāle. Ieiet ir ļoti vienkārši, bet pareizi iziet prasa treniņus.</p>

Izeja no spirāles ir galvenais rādītājs, kā pilots prot lidot šo figūru. Ideālā gadījumā izeja ir tikpat gluda kā ieeja. Sliktākajā gadījumā izeja ir strauja un seko dziļš knābiens, nesimetrisks knābiens, kuru vajag kompensēt. Iziet no spirāles vajag pakāpeniski atlaižot bremzi un svaru.

Gan ieejai figūrā, gan izejai nepieciešams vismaz viens 360° apgrieziena.

Ieejas un izejas straujumu, rotācijas enerģiju un apgriezienu skaita regulēšanu apgrūtina paraplāna vadības inertums. Atrodoties konkrētā rotācijas dziļumā, mainot bremzes vai svāra novietojumu, paiet pāris sekundes, līdz mainās rotācijas īpašības. Ir jābūt uzmanīgiem ar to, ka pēc katras bremzes dziļuma vai svāra daudzuma izmaiņas, pāris laiks līdz paraplāns izmainīs lidojuma gaitu. Parasti tās ir 1-2 sekundes. Tā kā šajā figūrā jaunā pilota uztvere parasti ir saasināta, tad tā viena vai divas sekundes var likties ilgs laiks.

Lai droši apgūtu spirāli, jāiet soli pa solim, lai organisms pierod un pašiem pilotiem-studentiem rodas izpratne, kas tas ir. Lielākajam vairumam paraplānu ir tendence strauji ieskrieties un uzņemt apgriezienu ātrumu pārejot 30° - 40° sagāzumam. Tas ir lielākais kļūšanas akmens jauniejiem pilotiem, jo pēkšņi mierīgie, lēni progresējušie pagriezieni pāraug galvu reibinošā virpulī. Tādēļ ir nepieciešams iet pakāpeniski soli pa solim, līdz tiek "iztaustītas" robežas.

Ieeja: liekam komfortabli daudz svaru uz to pusi, uz kuru vēlamies griezt spirāli. Progresīvi pievienojam bremzi uz to pašu pusi un sekojam līdz spārna sagāzumam un centrālās spēka iedarbībai uz mūsu ķermeni. Svarīgi ir justies labi. Atcerieties, ka palielinot bremzes dziļumu, paiet laiks, kamēr izmainās rotācijas dziļums un, jo dziļākā pozīcijā ir bremze, jo bremzes dziļuma izmaiņa aktīvāk iedarbojas uz spārnu. Līdz ko rotācija liekas par strauju vai bailīgu, nekavējoties jāiet ārā no figūras.

Atrodoties manevrā: jāsaprot vai rotācija ir konstanta, tā pieaug vai samazinās. Zinot to, kas notiek un to, ko vēlies izdarīt, izriet tālākā darbība:

- ja spirāle sāk atslābt – spārns cenšas atgriezties virs galvas un pārslodze mazinās, tas nozīmē, ka spirāle zaudē savu enerģiju un tā jau ir izeja;
- ja pārslodze uz ķermeni pieaug, tad ziniet, ka jūs joprojām kāpiniet spirāles tempu un ir jāuzmanās;
- ja rotācija ir konstanta, tas nozīmē, ka pilots ir labi nocentrējis pagriezienus.

Ja spirāle ir dziļa un spārns nemaz nemaina savu rotāciju, kaut arī tiek mainīts bremzes dziļums un paiet sekundes, tad visdrīzāk tā ir fiksēta spirāle. Jāizņem svārs no iekšējās puses un jāpielieto ārējā bremze, kas izjauc fiksēto stāvokli.

Izeja: Lai izietu atliek vienmērīgi laist vaļā bremzi un svaru. Atkarībā no spirāles dziļuma, parasti, paiet vismaz pus aplis līdz aplim, līdz spirāles dinamika izmainās vēlamajā virzienā. Ja izeja notiek strauji un nekas netiek darīts, lai kompensētu izeju, sekos knābiens, kura dziļums būs atkarīgs no spirālē uzkrātās enerģijas. Laicīgi izprotot, ka izeja būs strauja, ir iespējams to dzēst. Brīdī, kad sākas straujā izeja, atliek atkal

ielikt svaru un pievilkt bremzi uz to pašu pusi, lai izlīdzinātu enerģiju pagriezienā un izeja būs līdzīga ieejai.

Piezīmes: Spirāle ir strauja un dinamiska rotācijas figūra, kuras dziļākajā fāzē spārna atveres ir pavērstas pret zemi, un pilots pa ārējo loku lielā ātrumā rotē ap spārnu.
Lēzenā spirālē spārns ir nedaudz sagāzts un pilots izjūt vieglu centrālās spēku.
Dziļa spirāle ir ātrākais zināmais veids kā ātri samazināt augstumu.

Uzdevums Nr. 15 Akselelators

Uzdevumu skaits 1

Izpildes norādījumi: Tā ir paraplāna vadības sistēma, kuru lietojot tiek mainīts spārna uzplūdes leņķis. Samazinot uzplūdes leņķi, tiek palielināts lidojuma ar paraplānu ātrums.
Uzdevums paredzēts, lai pilots – students izprastu akselelatora praktisko pielietojumu un saprastu spārna lidošanas ātruma un trajektorijas iespējamās izmaiņas, pielietojot akselelatoru.
Uzdevuma laikā pilots – students lido ar dažādiem akselelatora stāvokļiem (10%, 50%, 100%).

Piezīmes: Akselelatora pielietošana dod iespēju samazināt vai palielināt paraplāna lidošanas ātrumu, glisādi, virzienu.

Uzdevums Nr. 16 Ausis + akselelators

Uzdevumu skaits 1

Izpildes norādījumi: Uzdevumu svarīgi ir izpildīt pareizā secībā.
Vispirms pilots taisa ausis, tad izpiež akselelatoru.
Šis manevrs nodrošina ātrāku augstuma samazināšanu, palielinot lidojuma ar paraplānu ātrumu.

Piezīmes: Akselelatora pielietošana dod iespēju samazināt vai palielināt paraplāna lidošanas ātrumu, glisādi, virzienu.

4.2. Paraplānu pilotu apmācības programma C kategorijai

4.2.1. Paraplāna pilotam ir jābūt paraplāna pilota licences B kategorijas īpašniekam. Paraplāna pilotam ir jābūt kopējam nolidojumam ne mazāk kā 60 stundas (astronomiskās), no kurām lidojumi ar paraplānu kalnos⁵ – 20 stundas, augšupejošās gaisa strāvās līdzenumos (termālos vējos) – 20 stundas, apteces plūsmās (dinamikā) – 20 stundas;

4.2.2. Apmācību programmas mērķis ir sagatavot paraplāna pilotus līdz līmenim, lai viņi droši varētu veikt vizuālos lidojumus ar paraplānu augšupejošo strāvu, termiskos un paaugstinātas turbulences apstākļos, prast lidot dinamikā, prast patstāvīgi plānot maršrutus, ņemot vērā laika prognozes un gaisa kontroles zonu sadalījumu, prast pieņemt patstāvīgi lēmumus par lidojumu ar paraplānu veikšanu un saņemt paraplāna pilota C kategorijas licenci;

4.2.3. Kandidātiem ir paredzēta apmācības programma, kura ietver teorētisko apmācību – 8 akadēmiskās stundas. Paraplāna pilots var arī patstāvīgi apgūt C kategorijas eksāmena kārtošanai nepieciešamās teorētiskās zināšanas;

4.2.4. Apmācības programmas izpilde.

4.2.4.1. Paraplāna pilota apmācība sākas ar teorētisko apmācību, lai paraplāna pilots varētu pielietot teorētiskās zināšanas veicot lidojumus ar paraplānu;

4.2.4.2. Paraplāna pilots patstāvīgi veic lidojumus ar paraplānu un fiksē www.xcontest.org sistēmā;

4.2.4.3. Apmācību kursa apgūšanu apstiprina Instruktors ar savu parakstu, pielaižot pilotu C kategorijas eksāmenam;

4.2.5. Teorētiskā apmācība notiek klases nodarbību veidā, izmantojot video un vizuālos mācību līdzekļus;

4.2.6. Teorētiskai apmācībai tiek izmantoti sekojoši mācību līdzekļi:

- 1) literatūra, kas saistīta ar paraplanierismu;
- 2) video materiāls paraplānu pilotu apmācībai;

4.2.7. Teorētiskās apmācības programmas saturs:

1) Aerodinamika un aeroloģija/1 stunda/:

- Ķermeņu aptece ar gaisa plūsmu
 - Gaisa pretestība, gaisa blīvums
 - Lamināra un turbulenta gaisa plūsma
- Paraplāna aerodinamiskie raksturlielumi
 - Kritiskais lidojuma ar paraplānu ātrums
 - Uzplūdes leņķis
 - Paraplāna vadības principi
- Lidošanas principi dinamiskajās gaisa plūsmās

2) Meteoroloģija /1 stunda/:

- Vējš
 - Vēja virziens un stiprums
- Termiskās gaisa strāvas
 - Termisko strāvu veidošanās
 - Augšupejošās gaisa masas
 - Mākoņu veidošanās
 - Mākoņu klasifikācija

⁵ Kalni - reljefa forma, kas paceļas augstu virs tuvākās apkārtnes. No pārējās apkārtnes kalnu nošķir skaidri saskatāma pakāje vai daži mazāki pauguri. Kalnus iedala zemajos (absolūtais augstums 500—1000 m), vidēji augstajos (1000—2500 m) un augstajos (vairāk par 2500 m).

- Negaisi:
 - Lidojumu ar paraplānu ierobežojumi negaisa tuvumā;
 - Negaisa veidošanās apstākļi.

3) Medicīna un cilvēciskais faktors /1 stundas/:

- Parciālā spiediena efekts:
 - Augstuma ietekme;
 - Gāzu apmaiņa;
 - Hipoksija;
 - Hiperventilācija.
- Lidošanas veselība:
 - Nogurums;
 - Fiziskā sagatavotība.
- Stress:
 - Cēloņi un ietekme;
 - Stresa apzināšanās un samazināšana.
- Apstākļu novērtēšana un lēmuma pieņemšana
 - Priekšstati par pilota spēju novērtēt apstākļus;
 - Psiholoģiskās nostājas;
 - Riska novērtēšana.

4) Lidojuma ar paraplānu īpatnības termālos apstākļos /5 stundas/:

- Termālo lidojumu ar paraplānu pamatprincipi
- Lidojumi ar paraplānu grupā
- Avionikas (aviācijas instrumentu) izmantošana
- Karšu pielietošana un orientēšanās pēc tām
- Termāli, termālās plūsmas struktūra. Lejupejošās (gaisa) plūsmas, izeja no lejupejošās plūsmas. Nokļūšana straujā lejupejošā plūsmā – blakus termālis
- Plūsmas centrēšana
- Gaisa bedres
- Minimālais augstums termāļa apstrādei virs reljefa. Astotnieks un spirāle – atšķirības
- Ieeja plūsmā, variometra rādījumi, pilota izjūtas iekarē, bremžu stingrums, spārna čaukstēšana. Īpatnības ieejot un izejot no plūsmas (asimetrija, frontālis)
- Lidošanas noteikumi plūsmā. Galvenais noteikums: apļošana ar minimālu spārna sagāzumu
- Plūsmas stiprums. Plūsmas centrēšana un plūsmas robeža
- Vēja ietekme uz plūsmas formu
- Plūsmu veidošanās un atrašanās vietas kalnos un līdzenumā. Ieplakas, grēdas, virsotnes. Lidojums ar paraplānu virs kalnu kores
- Netiešās pazīmes plūsmas atrašanās vietai: mākoņi, ūdens virmoņa, koku lapas, putni, citi paraplāni
- Termāļu atrašanās cikls
- Plūsmas un burbuļa atšķirības
- Ielidošana mākonī, bīstamības lidojot mākoņos. Kad izlidot no plūsmas. Izpratne par bāzi

- Inversija
- Augstā mākoņu plēve
- Darbs ar akselelatoru termālī un pārejās

4.3. Paraplānu pilotu apmācības programma D kategorijai

4.3.1. Pilotam ir jābūt pilota licences C kategorijas īpašniekam. Pilotam ir jāpierāda kopējais nolidojums – ne mazāk par 100 (simts) stundām, vismaz 5 (pieci) maršruta lidojumi ar paraplānu līdzenumā ne mazāk kā 50 (piecdesmit) km attālumā, vismaz 5 (pieci) lidojumi ar paraplānu kalnos ne mazāk kā 50 (iecdesmit) km attālumā; vismaz viens lidojums ar paraplānu 100+ (simts plus) km; iziets SIV kurss, kas atbilst šajā Rokasgrāmatā noteiktajai SIV programmai, bet ne agrāk kā 5 (piecu) gadu laikā no D kategorijas pieprasīšanas brīža;

4.3.2. Šīs kategorijas saņemšanai ir nepieciešamas prasmes un zināšanas, lai paraplāna pilots droši varētu veikt vizuālos lidojumus ar paraplānu, augšupejošo strāvu, termiskos un paaugstinātas turbulences apstākļos, prast pieņemt patstāvīgi lēmumus par lidojumu ar paraplānu veikšanu, prast analizēt meteoroloģiskos apstākļus, plānot maršrutu un spēt orientēties pēc apvidus kartes;

4.3.3. Kandidātiem ir paredzēta apmācības programma, kura ietver teorētisko apmācību – 6 (sešas) akadēmiskās stundas. Paraplāna pilots var arī patstāvīgi apgūt D kategorijas iegūšanai nepieciešamās zināšanas un prasmes;

4.3.4. Apmācības programmas izpilde.

4.3.4.1. Paraplāna pilota apmācība sākas ar teorētisko apmācību, lai paraplāna pilots varētu pielietot teorētiskās zināšanas veicot lidojumus ar paraplānu;

4.3.4.2. Paraplāna pilots patstāvīgi veic lidojumus ar paraplānu un fiksē tos www.xcontest.org vietnē;

4.3.5. Teorētiskā apmācība notiek klases nodarbību veidā, izmantojot video un vizuālos mācību līdzekļus.

4.3.6. Apmācībai tiek izmantoti sekojoši mācību līdzekļi:

- 1) literatūra, kas saistīta ar parapanierismu,
- 2) video materiāls paraplānu pilotu apmācībai;

4.3.7. Teorētiskās apmācības programma:

1) Gaisa tiesības /1 stunda/:

- Lidojumu ar paraplānu noteikumi
- Gaisa telpas sadalījums
- Kontrolējamā un nekontrolējamā gaisa telpa
- Licences un kvalifikāciju derīgums

2) Meteoroloģija /1 stunda/:

- Laika apstākļu prognozēšana
- Negaisi
 - Lidojumu ar paraplānu ierobežojumi negaisa tuvumā
 - Negaisa veidošanās apstākļi

3) Lidojuma ar paraplānu raksturojums, plānošana un navigācija /4 stunda/:

- Plānošanas un lidojuma ar paraplānu izpildes taktika
- Avionikas (aviācijas instrumentu) izmantošana
- Papildus ekipējums un tā izmantošana
- Neplānotas piezemēšanās vietas izvēle
- Pilota rīcība neplānotas piezemēšanās gadījumā

- Ārkārtas augstuma samazināšanas paņēmieni: ausis un akselelators, spirāle, B -stabs
- Karšu un GPS pielietošana un orientēšanās pēc tām

4.4. Paraplānu pilotu apmācības programma E kategorijai

4.4.1. Paraplāna pilotam ir jābūt paraplāna pilota licences B, C vai D kategorijas īpašniekam;

4.4.2. Šī kursa mērķis ir sagatavot motoparaplāna pilotus līdz līmenim, lai viņi droši varētu veikt vizuālos lidojumus ar motoparaplānu, prast pieņemt patstāvīgi lēmumus par lidojumu ar motoparaplānu veikšanu, veikt drošus un draudus neradošus lidojumus ar motoparaplānu;

4.4.3. Kandidātiem ir paredzēta apmācības programma, kura ietver: teorētisko apmācību – 6 (sešas) akadēmiskās stundas; mācību lidojumus ar motoparaplānu– ne mazāk kā 6 (sešas) stundas (astronomiskās); mācību lidojumus - ne mazāk kā 10 (desmit) lidojumi ar motoparaplānu;

4.4.4. Apmācības programmas izpilde.

4.4.4.1. Paraplāna pilota apmācība sākas ar teorētisko apmācību, lai paraplāna pilots varētu pielietot teorētiskās zināšanas veicot mācību lidojumus ar motoparaplānu;

4.4.4.2. Katram paraplāna pilotam tiek nozīmēts Instruktors, kurš ir atbildīgs par paraplāna pilota teorētisko un praktisko apmācību;

4.4.4.3. Praktisko apmācību var uzsākt, ja ir apgūts teorētisko zināšanu minimums motoparaplāna ekspluatācijā, lidojumu ar motoparaplānu teorijā un noteikumos;

4.4.4.4. Lidošanas apmācība notiek ar abpusējiem radiosakariem starp paraplāna pilotu un Instruktoru;

4.4.5. Teorētiskā apmācība notiek klases nodarbību veidā, izmantojot video un vizuālos mācību līdzekļus. Apmācībai tiek izmantoti sekojoši mācību līdzekļi:

- 1) literatūra, kas saistīta ar motoparaplanierismu,
- 2) video materiāli motoparaplānu pilotu apmācībai,
- 3) praktiskas nodarbības uz zemes un gaisā;

4.4.6. Teorētiskās apmācības programma:

1) Gaisa tiesības /1 stunda/:

- Lidojumu ar motoparaplānu noteikumi
- Gaisa telpas sadalījums
- Kontrolējamā un nekontrolējamā gaisa telpa
- Licences un kvalifikāciju derīgums

2) Pilotēšanas īpatnības /1 stunda/:

- Vilces vektoru sadalījums
- Žiroskopiskais efekts
- Pacelšanās gaisā īpatnības
- Zemie lidojumi ar motoparaplānu un to bīstamība
- Meteoroloģija
- Kritienu drošības tehnikas metodes

3) Cilvēciskais faktors un vibrācijas ietekme /1 stunda/:

- Efekti, ko izraisa ilgstoša vibrācija
- Dažādu lidojumu ar motoparaplānu augstumu īpatnības un to atsauksme uz cilvēka organismu
- Stress

4) Motoparaplāna uzbūve un ekspluatācija, ekipējums /1 stunda/:

- Paramotora konstrukcija un terminoloģija
- Paraplāna izvēle, pilota kvalifikācija un pieredze, izmantošanas mērķi
- Piekares sistēmas izvēle, motora uzkabes veidi
- Pilota ekipējums: aizsargķivere, zābaki, cimdi, apģērbs
- Ekipējuma apkope
- Rezerves izpletnis, tā pielietošana un apkope
- Lidojuma ar motoparaplānu instrumenti

5) Pirmslidojuma ar motoparaplānu sagatavošanās, drošības minimumu ievērošana /2 stundas/:

- Starta vietas izvēle
- Apstākļu analīze un lēmumu pieņemšana
- Pareiza sagatavošanās startam

4.4.7. Lidošanas apmācība. Mācību uzdevumi:

Uzdevums Nr. 1 Paraplāna pacelšana lidojuma stāvoklī

Uzdevumu skaits 10

Izpildes norādījumi: Starta vietā izklāj paraplānu (spārnu), tieši pret vēju. Nostāties tieši pret paraplāna spārna centru un sagatavoties startam. Dzinējs nav iedarbināts.

Piezīmes:

Pirms uzdevuma izpildes, pārbaudīt:

- vai pareizi ir piestiprināta piekares sistēma;
- vai piekares sistēmas aizslēgi ir ciet;
- vai paraplāna auklas nav samezģlojušās un tajās nav iekērušies nepiederoši priekšmeti.
- ziņot Instruktoram par starta gatavību. Pēc Instruktora atļaujas sākt pacelt paraplāna spārnu. Ar priekšējā starta metodi pacelt spārnu lidojuma režīmā un novēršot sagāzes, stāvēt uz vietas, noturēt to virs galvas 10-15 sekundes. Pie nepietiekama vēja ātruma ir pieļaujama lēna kustība uz priekšu. Uzdevums skaitās izpildīts, ja pilots pārlicināti paceļ spārnu un notur to virs galvas ne mazāk kā 10 sekundes.

Drošības pasākumi, kas jāievēro:

- attālums līdz tuvākajiem šķēršļiem ne mazāk kā 50 metri;
- uzdevuma izpildes laikā pilotam jābūt vizuālam kontaktam ar Instruktoru un pilotam jābūt gatavam izpildīt Instruktora rīkojumus;
- ja tiek zaudēta paraplāna vadības kontrole, nekavējoties "nodzēst" to;
- pilotam jāpārzina kritienu drošības tehnikas metodes;
- treniņu laukumam jābūt ārpus turbulentām zonām.

Uzdevums Nr. 2	Skriešana ar lidojumam paceltu paraplānu
Uzdevumu skaits	10
Izpildes norādījumi:	<p>Veikt pilnu pirmsstarta sagatavošanos un ziņot Instruktoram par gatavību. Saņemot Instruktorā atļauju, pacelt spārnu lidojuma stāvoklī. Novēršot sagāzes, sākt lēnu kustību Instruktorā norādītajā virzienā. Uzdevums skaitās izpildīts, ja pilots pārliecinoši noiet 15-20 metrus Instruktorā norādītajā virzienā. Ieskriešanās jāveic enerģiski, platiem soļiem, saglabājot nepārtrauktu slodzi uz piekares sistēmas krūšu sistēmu, nepieļaujot sagāzes un paraplāna gareniskās svārstības. Ieskriešanās laikā vadības auklām jābūt pilnīgi atlaistām.</p>
Piezīmes:	<p>Drošības pasākumi, kas jāievēro:</p> <ul style="list-style-type: none"> - attālums līdz tuvākajiem šķēršļiem ne mazāk kā 50 metri; - treniņu laukumam ir jābūt ārpus turbulentām zonām; - uzdevuma laikā pilotam jābūt vizuālam kontaktam ar Instruktoru un pilotam jābūt gatavam izpildīt Instruktorā rīkojumus; - ja tiek zaudēta paraplāna vadības kontrole, nekavējoties "nodzēst" to; - pilotam jāpārzina kritiena drošības tehnikas metodes.
Uzdevums Nr. 3	Starts ar motoparaplānu
Uzdevumu skaits	10
Izpildes norādījumi:	<p>Veikt pilnu pirmsstarta sagatavošanos un ziņot Instruktoram par gatavību. Saņemot Instruktorā atļauju, veikt startu. Pēc atrašanās no zemes saglabāt vertikālu ķermeņa stāvoklī, skatīties uz priekšu un uz leju, nosakot attālumu līdz zemei.</p> <p>Starts tiek sadalīts 3 pamatēposos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spārna pacelšana lidojuma ar motoparaplānu stāvoklī; - spārna stabilizācija un kontrole; - ieskrējieni un augstuma uzņemšana.
Piezīmes:	<p>Drošības pasākumi, kas jāievēro:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pirms starta iesildīt dzinēju un pārbaudīt tā vilkmi pie maksimāliem apgriezieniem; - aizliegts startēt ar sānu vēju un turbulentā atmosfērā; - ja spārna pacelšana vai ieskrīšanās nav pārliecinoša un stabila - pārtraukt startu un "nodzēst" spārnu; - uzdevuma laikā pilotam jābūt vizuālam kontaktam ar Instruktoru un pilotam jābūt gatavam izpildīt Instruktorā rīkojumus.

Uzdevums Nr. 4	Augstuma uzņemšana un manevrēšana
Uzdevumu skaits	10
Izpildes norādījumi:	<p>Ar dzinēja maksimāliem apgriezieniem pacelties vismaz 50 metru augstumā, ar vienmērīgām vadības auklu kustībām noturēt doto lidojuma ar motoparaplānu virzienu un kompensēt gareniskās svārstības. Kompensēt žiroskopisko momentu ar attiecīgās vadības auklas palīdzību. Sasniedzot vismaz 50 metru augstumu, izpildīt Instruktorā norādījumus par uzdevumu izpildi. Pilotam vingrinājumos jākontrolē lidojuma ar motoparaplānu apstākļi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spārna stāvoklis; - stāvoklis gaisā un uz zemes, tai skaitā stāvoklis starta zonā un virs paraplāna.
Piezīmes:	<p>Drošības pasākumi, kas jāievēro:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aizliegts startēt ar sānu vēju un turbulentā atmosfērā; - ja spārna pacelšana vai ieskriešanās nav pārlicinoša un stabila, pārtraukt startu un "nodzēst" spārnu.
Uzdevums Nr. 5	Lidojums ar motoparaplānu pa norādīto trajektoriju ar precīzu nosēšanos ierobežotā laukumā
Uzdevumu skaits	10
Izpildes norādījumi:	<p>Pirms nolaišanās, apmēram 10 metru augstumā pārtraukt jebkādas pagrieziena manevrus, izslēgt dzinēju un gatavoties nosēšanās manevram. 1-1,5 m attālumā no zemes vienmērīgi novilkt vadības auklas pilnībā izstieptu roku dziļumā un piezemēties uz abām kājām. Instruktoram jābūt pilota redzes lokā.</p> <p>Visi pilota manevri tiek veikti ar aprēķinu nosēsties norādītajā laukumā un iziešanu glisādes taisnē pret vēju vismaz 10 metru augstumā. Instruktors sniedz nepieciešamās norādes, izmantojot radiosakarus, lai uzlabotu pilota iemaņas.</p>
Piezīmes:	<p>Drošības pasākumi, kas jāievēro:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aizliegts samazināt lidojuma ar motoparaplānu ātrumu līdz kritiskajam, kas var izsaukt plūsmas noraušanos no spārna; - manevrēšanu pārtraukt vismaz 10 m augstumā.

4.5. Paraplānu pilotu apmācības programma E2 kategorijai

4.5.1. Kandidātiem nav jākārtoto eksāmens;

4.5.2. Prasības paraplāna pilotu E2 kategorijas iegūšanai: E kategorija, minimālais nolidojums vismaz 20 (divdesmit) astronomiskās stundas un veikti vismaz 30 (trīsdesmit) lidojumi ar motoparaplānu tandēmā ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos, SIV kurss, Instruktoru rekomendācija;

4.5.3. Instruktoru var rekomendēt pilotu E2 kategorijas saņemšanai, kad pretendents ir veicis lidojumus ar motoparaplānu ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos;

4.5.4 Praktisko apmācību programma:

- 1) Tandēma spārna izcelšana starta pozīcijā (priekšējais, at muguriskais starts),
- 2) Tandēma spārna asimetriska izcelšanu,
- 3) Tandēma spārna apzināta izcelšana līdz galam virs galvas (A-rindu palaišana pareizajā brīdī),
- 4) *Groundhandling* kopā ar pasažieri gan stiprā, gan vājā vējā,
- 5) Pasažiera instruktāžas process (paramotora uzbūve, dokumentācija par riska uzņemšanos sakarā ar bīstamu sporta veidu, kā pareizi startēt, kur turēt rokas starta brīdī un lidošanas procesā, ko darīt piezemēšanās procesā, u.c. jautājumi),
- 6) Problēmsituāciju simulācija un analīze startā un nosēžoties,
- 7) Paraplāna pilota un un pasažiera sakabināšana un atkārtota pārbaude pirms starta,
- 8) Rezerves izpletis, izpletņa roktura un āķīšu pārbaude pirms lidojuma ar motoparaplānu,
- 9) Pirmslidojuma pārbaude (ķiveru, kāju un vēdera slēdžu pārbaude, atkabes abu atsaišu pārbaude, iekaru trapeču pārbaude, rezerves roktura pārbaude, rācijās darbības pārbaude),
- 10) Trimmeru lietošana,
- 11) Augstuma samazināšana pasažiera sliktas pašsajūtas gadījumā,
- 12) Tandēma motoparaplāna vadība ar vienu roku,
- 13) Efektīva tandēma paraplāna "noraušana" uz zemes stiprā vējā,
- 14) 20 (divdesmit) lidojumus ar motoparaplānu tandēmā ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos:
 - 2 (divi) lidojumi ar motoparaplānu ar Instruktoru teorētisko zināšanu apgūšanai un dažādu uzdevumu veikšanai – ar manevrēšanu un piezemēšanos, izmantojot *swoop* tehniku,
 - 2 (divi) lidojumi ar motoparaplānu ar Instruktoru pasažiera lomā dažādu uzdevumu veikšanai – ar manevrēšanu un piezemēšanos, izmantojot *swoop* tehniku,
 - 16 (sešpadsmit) lidojumi ar motoparaplānu (ar saviem pasažieriem dažāda svara kategorijās) Instruktoru uzraudzībā, izmantojot radiosakarus dažādu uzdevumu veikšanai – ar manevrēšanu un piezemēšanos, izmantojot *swoop* tehniku;
- 15) Visos lidojumos ar motoparaplānu paralēls uzdevums ir korekta pacelšanās un korekta piezemēšanās, knābienu kontroles īpatnības ar tandēma paraplānu.

4.6. Paraplānu pilotu apmācības programma PL1 kategorija

4.6.1. Paraplāna pilotam ir jābūt paraplāna pilota licences B, C, D vai E kategorijas īpašniekam;

4.6.2. Šī kursa mērķis ir sagatavot paraplāna pilotus līdz līmenim, lai viņi droši varētu veikt vizuālos lidojumus ar šasijas motoparaplāniem, prast pieņemt patstāvīgi lēmumus par lidojumu ar šasijas motoparaplāniem veikšanu, veikt drošus un sabiedrībai draudus neradošus lidojumus ar šasijas motoparaplāniem;

4.6.3. Kandidātiem ir paredzēta apmācības programma, kura ietver: teorētisko apmācību – 6 (sešas) akadēmiskās stundas; mācību lidojumus – ne mazāk kā 6 (sešas) stundas (astronomiskās); mācību lidojumus - ne mazāk kā 10 (desmit) lidojumi ar šasijas motoparaplānu;

4.6.4. Apmācības programmas izpilde.

4.6.4.1. Paraplāna pilota apmācība sākas ar teorētisko apmācību, lai paraplāna pilots varētu pielietot teorētiskās zināšanas veicot mācību lidojumus ar šasijas motoparaplānu;

4.6.4.2. Par paraplāna pilota teorētisko un praktisko apmācību atbildīgs ir Instruktors;

4.6.4.3. Praktisko apmācību var uzsākt, ja ir apgūts teorētisko zināšanu minimums šasijas motoparaplāna ekspluatācijā, lidojumu ar šasijas motoparaplānu teorijā un noteikumos;

4.6.4.4. Lidošanas ar šasijas motoparaplānu apmācība notiek ar abpusējiem radiosakariem starp paraplāna pilotu un Instruktoru;

4.6.5. Teorētiskā apmācība notiek klases nodarbību veidā, izmantojot video un vizuālos mācību līdzekļus. Apmācībai tiek izmantoti sekojoši mācību līdzekļi:

- 1) literatūra, kas saistīta ar lidojumiem ar šasijas motoparaplāniem,
- 2) video materiāli šasijas motoparaplānu pilotu apmācībai,
- 3) praktiskas nodarbības uz zemes un gaisā.

4.6.6. Teorētiskās apmācības programma:

1) Gaisa tiesības /1 stunda/:

- Lidojumu ar šasijas motoparaplānu noteikumi
- Gaisa telpas sadalījums
- Kontrolējamā un nekontrolējamā gaisa telpa
- Licences un kvalifikāciju derīgums

2) Pilotēšanas īpatnības /1 stunda/:

- Vīces vektoru sadalījums
- Žiroskopiskais efekts
- Pacelšanās gaisā īpatnības
- Zemie lidojumi ar šasijas motoparaplānu un to bīstamība
- Meteoroloģija
- Kritienu drošības tehnikas metodes

3) Cilvēciskais faktors un vibrācijas ietekme /1 stunda/:

- Efekti, ko izraisa ilgstoša vibrācija
- Dažādu lidojumu ar šasijas motoparaplānu augstumu īpatnības un to atsauksme uz cilvēka organismu
- Stress

4) Šasijas motoparaplāna uzbūve un ekspluatācija, ekipējums /1 stunda/:

- Šasijas motoparaplāna konstrukcija un terminoloģija
- Paraplāna izvēle, pilota kvalifikācija un pieredze, izmantošanas mērķi
- Pilota ekipējums: aizsargķivere, zābaki, cimdi, apģērbs
- Ekipējuma apkope

- Rezerves izpletnis, tā pielietošana un apkope
- Lidojuma ar šasijas motoparaplānu instrumenti

5) Pirmslidojuma ar šasijas motoparaplānu sagatavošanās, drošības minimumu ievērošana /2 stundas/:

- Starta vietas izvēle
- Apstākļu analīze un lēmumu pieņemšana
- Pareiza sagatavošanās startam

4.6.7. Lidošanas ar šasijas motoparaplānu apmācība. Mācību uzdevumi:

Uzdevums Nr. 1 Paraplāna pacelšana lidojuma ar šasijas motoparaplānu stāvoklī

Uzdevumu skaits 10

Izpildes norādījumi: Starta vietā izklāj paraplānu, tieši pret vēju. Nostāties ar šasijas motoparaplānu tieši pret spārna centru un sagatavoties startam. Dzinējs nav iedarbināts.

Piezīmes: Pirms uzdevuma izpildes, pārbaudīt:

- vai pareizi ir piestiprināta piekares sistēma;
- vai piekares sistēmas aizslēgi ir ciet;
- vai paraplāna auklas nav samezglojušās un tajās nav iekļērušies nepiederoši priekšmeti.
- ziņot Instruktoram par starta gatavību. Pēc Instruktora atļaujas sākt pacelt spārnu. Ar tiešā starta metodi, neatraujoties no zemes, pacelt spārnu lidojuma ar šasijas motoparaplānu režīmā un novēršot sagāzes, noturēt to virs galvas 20-25 sekundes. Uzdevums skaitās izpildīts, ja pilots pārlicināti paceļ spārnu un notur to virs galvas ne mazāk kā 20 sekundes.

Drošības pasākumi, kas jāievēro:

- attālums līdz tuvākajiem šķēršļiem ne mazāk kā 50 metri;
- uzdevuma izpildes laikā pilotam jābūt vizuālam kontaktam ar Instruktoru un pilotam jābūt gatavam izpildīt Instruktora rīkojumus;
- ja tiek zaudēta paraplāna vadības kontrole, nekavējoties "nodzēst" to;
- treniņu laukumam jābūt ārpus turbulentām zonām.

Uzdevums Nr. 2 Braukšana ar lidojumam ar šasijas motoparaplānu paceltu paraplānu

Uzdevumu skaits 10

Izpildes norādījumi: Veikt pilnu pirmsstarta sagatavošanos un ziņot pilotam - instruktoram par gatavību. Saņemot pilota - instruktora atļauju, pacelt spārnu lidojuma ar šasijas motoparaplānu stāvoklī. Novēršot sagāzes, sākt lēnu kustību pilota - instruktora norādītajā virzienā. Uzdevums skaitās izpildīts, ja pilots pārlicināši nobrauc 25-30 metrus norādītajā virzienā. Ieskriešanās jāveic enerģiski, nepieļaujot sagāzes un paraplāna gareniskās svārstības. Ieskriešanās laikā vadības auklām jābūt pilnīgi atlaistām.

Piezīmes: Drošības pasākumi, kas jāievēro:

- attālums līdz tuvākajiem šķēršļiem ne mazāk kā 50 metri;
- treniņu laukumam ir jābūt ārpus turbulentām zonām;
- uzdevuma laikā pilotam jābūt vizuālam kontaktam ar Instruktoru un pilotam jābūt gatavam izpildīt Instruktorā rīkojumus;
- ja tiek zaudēta paraplāna vadības kontrole, nekavējoties "nodzēst" spārnu.

Uzdevums Nr. 3	Starts ar šasijas motoparaplānu
Uzdevumu skaits	10
Izpildes norādījumi:	<p>Veikt pilnu pirmsstarta sagatavošanos un ziņot Instruktoram par gatavību. Saņemot Instruktorā atļauju, veikt startu. Pirms starta iesildīt dzinēju un pārbaudīt tā vilkmi pie maksimāliem apgriezieniem.</p> <p>Starts tiek sadalīts 3 pamatetapos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spārna pacelšana lidojuma ar šasijas motoparaplānu stāvoklī; - spārna stabilizācija un kontrole; - starts un augstuma uzņemšana.
Piezīmes:	<p>Drošības pasākumi, kas jāievēro:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aizliegts startēt ar sānu vēju un turbulentā atmosfērā. - ja spārna pacelšanā vai ieskriešanās nav pārliecinoša un stabila - pārtraukt startu un "nodzēst" spārnu; - uzdevuma laikā pilotam jābūt vizuālam kontaktam ar Instruktoru un pilotam jābūt gatavam izpildīt Instruktorā rīkojumus.
Uzdevums Nr. 4	Augstuma uzņemšana un manevrēšana
Uzdevumu skaits	10
Izpildes norādījumi:	<p>Ar dzinēja maksimāliem apgriezieniem pacelties vismaz 100 metru augstumā, ar vienmērīgām vadības auklu kustībām noturēt uz doto lidojuma ar šasijas motoparaplānu virzienu un kompensēt gareniskās svārstības. Kompensēt žiroskopisko momentu ar attiecīgās vadības auklas palīdzību. Sasniedzot vismaz 100 metru augstumu, izpildīt Instruktorā norādījumus par uzdevumu izpildi. Pilotam vingrinājumos jākontrolē lidojuma ar šasijas motoparaplānu apstākļi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spārna stāvoklis; - stāvoklis gaisā un uz zemes, tai skaitā stāvoklis starta zonā un virs paraplāna.
Piezīmes:	<p>Drošības pasākumi, kas jāievēro:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aizliegts startēt ar sānu vēju un turbulentā atmosfērā; - ja spārna pacelšana vai ieskriešanās nav pārliecinoša un stabila, pārtraukt startu un "nodzēst" spārnu.

Uzdevums Nr. 5	Lidojums ar šasijas motoparaplānu pa norādīto trajektoriju ar precīzu nosēšanos ierobežotā laukumā
Uzdevumu skaits	10
Izpildes norādījumi:	<p>Pirms nolaišanās, apmēram 30 metru augstumā pārtraukt jebkādas pagrieziena manevrus, izslēgt dzinēju un gatavoties nosēšanās manevram. 1-1,5 m attālumā no zemes vienmērīgi novilkt vadības auklas pilnībā izstieptu roku dziļumā un piezemēties. Instruktoram jābūt pilota redzes lokā.</p> <p>Visi pilota manevri tiek veikti ar aprēķinu nosēsties norādītajā laukumā un izešanu glisādes taisnē pret vēju vismaz 30 metru augstumā. Instruktors sniedz nepieciešamās norādes pa rāciju, lai uzlabotu pilota iemaņas.</p>
Piezīmes:	<p>Drošības pasākumi, kas jāievēro:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aizliegts samazināt lidojuma ar šasijas motoparaplānu ātrumu līdz kritiskajam, kas var izsaukt plūsmas noraušanos no spārna; - manevrēšanu pārtraukt vismaz 30 m augstumā.

4.7. Paraplānu pilotu apmācības programma PL2 kategorija

4.7.1. Kandidātiem nav jākārto eksāmens;

4.7.2. Prasības paraplāna pilotu PL2 kategorijas iegūšanai: PL1 kategorija, minimālais nolidojums ar šasijas motoparaplānu vismaz 20 (divdesmit) astronomiskās stundas un veikti vismaz 30 (trīsdesmit) lidojumi ar šasijas motoparaplānu tandēmā ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos, SIV kurss, Instruktora rekomendācija;

4.7.3. Instruktors var rekomendēt pilotu PL2 kategorijas saņemšanai, kad pretendents ir veicis lidojumus ar šasijas motoparaplānu tandēmā ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos;

4.7.4 Praktisko apmācību programma:

- 1) Tandēma spārna izcelšana starta pozīcijā (priekšējais starts),
- 2) Tandēma spārna asimetriska izcelšanu,
- 3) Tandēma spārna apzināta izcelšana līdz galam virs galvas (A-rindu palaišana pareizajā brīdī),
- 4) Pasažiera instruktāžas process (šasijas motoparaplāna uzbūve, dokumentācija par riska uzņemšanos sakarā ar bīstamu sporta veidu, kā pareizi startēt, kur turēt rokas starta brīdī un lidošanas ar šasijas motoparaplānu procesā, ko darīt piezemēšanās procesā, u.c. jautājumi),
- 5) Problēmsituāciju simulācija un analīze startā un nosēžoties,
- 6) Pilota un un pasažiera piesprādzēšanās atkārtota pārbaude pirms starta,
- 7) Rezerves izpletņi, izpletņa roktura un āķīšu pārbaude pirms lidojuma ar šasijas motoparaplānu,
- 8) Pirmslidojuma pārbaude (ķiveru, kāju un vēdera slēdžu pārbaude, rezerves roktura pārbaude, rācijas darbības pārbaude),
- 9) Trimmeru lietošana,
- 10) Augstuma samazināšana pasažiera sliktas pašsajūtas gadījumā,
- 11) Tandēma šasijas motoparaplāna vadība ar vienu roku,
- 12) Efektīva šasijas paraplāna "noraušana" uz zemes stiprā vējā,
- 13) 20 (divdesmit) lidojumus ar šasijas motoparaplānu tandēmā ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos:

- 2 (divi) lidojumi ar šasijas motoparaplānu tandēmā ar Instruktoru teorētisko zināšanu apgūšanai un dažādu uzdevumu veikšanai – ar manevrēšanu un piezemēšanos, izmantojot *swoop* tehniku,
 - 2 (divi) lidojumi ar šasijas motoparaplānu tandēmā ar Instruktoru pasažiera lomā dažādu uzdevumu veikšanai – ar manevrēšanu un piezemēšanos, izmantojot *swoop* tehniku,
 - 16 (sešpadsmit) lidojumi ar šasijas motoparaplānu tandēmā (ar saviem pasažieriem dažāda svara kategorijās) Instruktoru uzraudzībā, izmantojot radiosakarus dažādu uzdevumu veikšanai – ar manevrēšanu un piezemēšanos, izmantojot *swoop* tehniku;
- 14) Visos lidojumos ar šasijas motoparaplānu paralēls uzdevums ir korekta pacelšanās un korekta piezemēšanās, knābienu kontroles īpatnības ar tandēma paraplānu.

4.8. Paraplānu pilotu apmācības programma T kategorija

4.8.1. Kandidātiem nav jākārto eksāmens;

4.8.2. Prasības paraplāna pilotu T kategorijas iegūšanai: C vai D kategorija, minimālais nolidojums vismaz 100 (simts) astronomiskās stundas, SIV kurss, Instruktoru rekomendācija;

4.8.3. Praktisko apmācību programma:

- 1) Tandēma spārna izcelšana starta pozīcijā (priekšējais, at muguriskais starts);
- 2) Tandēma spārna asimetriska izcelšanu;
- 3) Tandēma spārna apzināta izcelšana līdz galam virs galvas (A-rindu palaišana pareizajā brīdī);
- 4) *Groundhandling* kopā ar pasažieri gan stiprā, gan vājā vējā;
- 5) Pasažiera instruktāžas process (paraplāna uzbūve, vinčošanas process, dokumentācija par riska uzņemšanos sakarā ar bīstamu sporta veidu, kā pareizi startēt, kur turēt rokas starta brīdī un lidošanas procesā, kurā brīdī drīkst iesēsties lidošanas iekarē, ko darīt piezemēšanās procesā, u.c. jautājumi);
- 6) Problēmsituāciju simulācija un analīze startā un nosēžoties;
- 7) Pilota un un pasažiera sakabināšana un atkārtota pārbaude pirms starta;
- 8) Rezerves izpletņi, izpletņa roktura un āķīšu pārbaude pirms lidojuma;
- 9) Pirmslidojuma pārbaude (ķiveru, kāju un vēdera slēdžu pārbaude, atkabes abu atsaišu pārbaude, iekaru trapeču pārbaude, rezerves roktura pārbaude, rācijās darbības pārbaude);
- 10) Trimmeru lietošana;
- 11) Augstuma samazināšana pasažiera sliktas pašsajūtas gadījumā;
- 12) Vinčošanās dažādos virzienos viena lidojuma laikā lielāka augstuma iegūšanai;
- 13) Vinčošanās sānu vējā;
- 14) Tandēma paraplāna vadība ar vienu roku;
- 15) Efektīva tandēma spārna "noraušana" uz zemes stiprā vējā;
- 16) Tandēmlidojumu īpatnības dažādos lidojumu režīmos;

4.8.4. Instruktoru var rekomendēt pilotu T kategorijas saņemšanai, kad pretendents veicis vismaz 20 (divdesmit) lidojumus ar paraplānu tandēmā ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos:

- 1) 2 (divi) lidojumi ar paraplānu tandēmā ar instruktoru teorētisko zināšanu apgūšanai un dažādu uzdevumu veikšanai – *wingovers*, spirāles, ausis ar manevrēšanu un piezemēšanās, izmantojot *swoop* tehniku;
- 2) 8 (astoņi) lidojumi ar paraplānu tandēmā ar instruktoru pasažiera lomā: 2 (divi) lidojumi - ausis + manevrēšana; 3 (trīs) lidojumi - *wingovers*; 3 (trīs) lidojumi – spirāles;
- 3) 10 (desmit) lidojumi ar paraplānu tandēmā (ar saviem pasažieriem dažāda svara kateogrijās) Instruktoru uzraudzībā, izmantojot radiosakarus – 5 (pieci) *wingovers*, 5 (piecas) spirāles;
- 4) Visos lidojumos ar paraplānu tandēmā paralēls uzdevums ir korekta pacelšanās un korekta

piezemēšanās, knābienu kontroles īpatnības ar tandēma paraplānu, nosēšanās ar *swoop* tehniku.

4.9. Paraplānu pilotu apmācības programma I kategorija

4.9.1. Kandidātiem nav paredzēta speciāla apmācības programma, viņiem nav jākārto eksāmens;

4.9.2. Prasības I kategorijas iegūšanai: D un T kategorijas licences, vinčas operatora B kategorija, pieredze Instruktoru palīga amatā LPF licencētā skolā, prasmes vadīt teorētiskas un praktiskas pilotu apmācības atbilstoši LPF apstiprinātām programmām, rekomendācija no 2 (diviem) LPF licencētu skolu Instruktoriem.

4.10. Paraplānu pilotu apmācības programma SIV⁶ kursam

4.10.1. Apmācības organizē LPF licencēta skola. Apmācības vada Instructors;

4.10.2. Visu apmācību laiku glābšanas (vinčošanas) laivā jānodrošina vismaz 2 (divu) personu atrašanās – pieredzējis vinčotājs un laivas vadītājs, par kura kvalifikāciju atbild apmācību organizators. Vinčošana var tikt veikta arī ar citu pasīvo vinču, kas ir uzmontēta uz vai pie automašīnas, vai tās salonā/bagāžniekā. Vinčošana var tikt veikta arī ar aktīvo vinču, kā arī starts var tikt veikts no nogāzes. Tādā gadījumā glābšanas laivā jānodrošina 1 (vienas) personas atrašanos – pieredzējuša laivas vadītāja, kuram drīkst būt 1–2 (viens līdz divi) palīgi;

4.10.3 Piedalīties apmācībās drīkst tikai paraplāna piloti, kuriem ir vismaz B kategorijas paraplāna pilota licence;

4.10.4. SIV manevri tiek izpildīti tikai virs ūdens;

4.10.5. SIV manevrus paraplāna pilots drīkst veikt tikai gadījumā, ja ir nodrošināts pietiekams augstums un adekvāta (brīva lidojumiem) gaisa telpa manevru pilnvērtīgai un drošai izpildei. Paraplāna pilotam ir aizliegts veikt manevru, ja viņš nav pārliecināts, ka pēc manevru izpildes varēs droši atgriezties un piezemēties Instruktoru norādītajā zonā;

4.10.6. Organizatori nodrošina atbilstoši aprīkotu laivu, lai personāls spētu nodrošināt paraplāna pilotiem maksimālu augstumu manevru izpildei un/vai lai maksimāli ātri varētu nodrošināt nokļūšanu pie ūdenī piezemējušā paraplāna pilota;

4.10.7. Apmācībās tiek izmantotas rācijas, lai pilots un Instructors var dzirdēt pat tad, kad ir liels vēja troksnis. Ja rācija nedarbojas, uzdevumu izpilde tiek atcelta;

4.10.8. Glābšana veste ir obligāts paraplāna pilota apmācību ekipējums;

4.10.9. Pilotam jābūt ekipētam ar rezerves izpletņiem/-ņiem, ko iepriekš pārbauda Instructors;

4.10.10. Apmācībās virs ūdens paraplāna pilots drīkst piedalīties tikai ar iekarēm, kurām ir atvienots protektors;

4.10.11. Par paraplāna pirmslidojuma pārbaudi atbild pilots. Gadījumā, ja tiek konstatēti kādi bojājumi spārna vai stropju daļā, par to nekavējoties ir jāinformē Instructors;

4.10.12. Drīkst lidot tikai ar atbilstoša izmēra spārniem, saskaņā ar inventāra ražotāja instrukciju. Gadījumā, ja paraplāns ir nonācis ūdenī, turpināt apmācību uzdevumu izpildi paraplāna pilots drīkst tikai pēc spārna pilnīgas izžāvēšanas;

4.10.13. Karabīņu attālumam jābūt neregulētam atbilstoši iekares ražotāja noteiktajiem standartiem. Pārāk plašs vai sašaurināts karabīņu attāluma regulējums var radikāli ietekmēt spārna uzvedību un samazināt paraplāna pilota drošību apmācību uzdevumu izpildes laikā;

4.10.14. Paraplāna trimmeriem, ja tādi ir, jābūt neregulētiem standarta pozīcijā;

4.10.15. Lidojumiem virs ūdens tiek izmantotas tikai divdaļīgās vinčošanas atkabes;

6 No franču valodas - *Simulation d'Incident en Vol*, kas angļu valodā - *Simulated Incidence in Flight* un latviešu valodā –Negadījumu simulācija lidojumā ar paraplānu.

4.10.16. Paraplānu pilotiem obligāti jāpiedalās drošības instruktāžā, kur Instruktors sniedz informāciju par apmācību mērķi un norisi, iespējamiem riskiem, par pilotu rīcību ārkārtas gadījumā (piemēram, ja pārtrūkuši radiosakari starp paraplāna pilotu un Instrukturu), par bīstamību nepareizas paraplāna pilota rīcības gadījumā, par priekšnoteikumiem obligātai rezerves izpletņa lietošanai, par rezerves piezemēšanās laukumiem un citiem ar paraplāna pilota drošību saistītiem jautājumiem. Par drošības instruktāžas norises vietu un laiku paraplāna pilots savlaicīgi tiek informēts. Drošības instruktāža tiek organizēta ne ātrāk kā 1 (vienu) mēnesi pirms apmācībām un ne vēlāk kā 5 (piecas) dienas pirms apmācībām. Instruktors, pēc nepieciešamības, var noteikt papildus drošības instruktāžas apmācību laikā;

4.10.17. Paraplāna pilots drīkst veikt apmācību uzdevumu tikai ar Instruktora atļauju. Ja Instruktors dod atļauju apmācību uzdevuma izpildei, bet paraplāna pilots nejūtas droši, ir novērojamas veselības problēmas (piemēram, slikta pašsajūta) vai paraplāna pilots nav sapratis uzdevumu, paraplāna pilota pienākums ir informēt Instrukturu un atteikties no uzdevuma izpildes. Jebkura apmācību uzdevumu izpilde ir brīvprātīga un atkarīga tikai un vienīgi no paraplāna pilota lēmuma;

4.10.18. Paraplānu pilotiem jābūt instruētiem rezerves izpletņa izmantošanā un par piezemēšanos ūdenī;

4.10.19. Instruktors ir atbildīgs par detalizētu apmācību uzdevumu izskaidrošanu paraplāna pilotam, t.sk. par potenciāliem sarežģījumiem, kā piemēram, *šlipes* un *tvisti*;

4.10.20. Paraplāna pilotam jāizlasa un jāsaprot spārna, ar kuru paraplāna pilots plāno piedalīties SIV, instrukciju;

4.10.21. Apmācību uzdevuma izpildi paraplāna pilots drīkst uzsākt tikai ar Instruktora atļauju. Instruktors pirms atļaujas došanas, pārliecinās, ka paraplāna pilots atrodas drošā augstumā virs ūdens krātuves, vietā, kur kontroles zaudēšanas gadījumā paraplāna pilots netiek nonests pa vējam virs sauszemes un ir iespējams sazināties ar paraplāna pilotu. Instruktors vada pa rāciju paraplāna pilotu manevra izpildes laikā;

4.10.22. Viena apmācību lidojuma laikā paraplāna pilotam ir iespēja veikt uzdevumu atkārtoti vai kombinēt dažādu uzdevumu izpildi. Pēc katra uzdevuma izpildes paraplāna pilotam ir jānostabilizē spārnu un jāsaņem Instruktora atļauja veikt konkrēto uzdevumu;

4.10.23. Paraplāna pilots uzdevumus pilda Instruktora noteiktā secībā. Gadījumā, ja Instruktors nav pārliecināts par uzdevuma izpildi, paraplāna pilots tiek aicināts uzdevuma izpildi atkārtot;

4.10.24. Apmācību uzdevumus var veikt pa daļām. Apmācību uzdevumus Instruktors nosaka katram paraplāna pilotam individuāli;

4.10.25. Apmācību uzdevumi tiek veikti sekojošā secībā:

- 1) Frontālā sakļaušanās,
- 2) Asimetriskā sakļaušanās, saglabājot kursu un vadāmību,
- 3) Noturēta asimetriskā sakļaušanās, saglabājot kursu un vadāmību, imitējot "šlipsi",
- 4) *B-stall*,
- 5) *Wingover*,
- 6) Dziļā spirāle,
- 7) *Full Stall* robežas meklēšana,
- 8) *Full Stall*,
- 9) Negatīvā rotācija,
- 10) Rezerves izpletņa izmantošana;

4.10.26. Pēc apmācību uzdevumu izpildes Instruktors veic veikto uzdevumu analīzi. Veikto uzdevumu analīze var tikt veikta individuāli un grupā. Izpildīto uzdevumu analīzē tiek izmantoti filmētie video materiāli, ja tādi ir tikuši nodrošināti.

4.10.27. Sertifikātu par apmācību programmas apguvi paraplāna pilots saņem tikai pēc pilnas apmācību programmas apgūšanas. Sertifikāts ir vienota parauga, to paraksta SIV organizators un LPF Licencēšanas komisijas loceklis.

4.11. Apmācības programma vinču operatoriem

4.11.1. Apmācības vada pieredzējis vinču operators-instruktors, t.i. persona, kurai ar LPF valdes lēmumu ir piešķirta vinčas operatora B kategorija;

4.11.2. Visu apmācību laiku vinčas operators – students atrodas vinču operatora-instruktora uzraudzībā;

4.11.3. Apmācību uzdevumus un izpildes secību vinču operators – instruktors nosaka katram vinčas operatoram – studentam individuāli;

4.11.4. Apmācību programma ietver teorētiskās (3 (trīs) akadēmiskās stundas) un praktiskās (100 (simts) uzdevumi ar vinčas operatoru- instruktoru) apmācības;

4.11.5. Teorētiskās apmācības ietver sekojošas tēmas:

1) Pareizs paraplāna profils startā,

2) Sākuma slodze startā, atrašanās no zemes,

3) Vinčošanas process:

- trose trajektorija vinčošanas laikā un uzreiz pēc vinčošanas pārtaukšanas,

- pilota iespējamais apdraudējums apkārtējiem cilvēkiem,

- teritorijas izmantošanas vinčošanai saskaņošana ar zemes īpašnieku,

- pārbaudes veikšana vai ceļa posms, kas tiks izmantots vinčošanās, ir brīvs no šķēršļiem,

- koki / vadi vinčošanas trajektorijā,

- pilota lidojuma trajektorijas koriģēšana,

4) Pilota atkabināšanās gaisā process,

5) Rīcība problēmsituāciju gadījumos:

- trose plīšana,

- pilota neatkabināšanās,

- trose pilnīga iztīšanās/zaudēšana,

- pilota starts ar šlipsi,

- vinčas ieķīlēšanās,

- pilota novirzīšanās no kursa,

- *lokauta* situācijas,

6) Priekšējie un atmuguriskie starti,

7) Starti sānvējā,

8) Trose satīšana,

9) Vinčas trose savienošana (ja tā pārplīsusi),

10) Vinčas tehniskā uzbūve un darbības principi,

11) Vinčošanas atšķirības ar aktīvo un pasīvo vinču,

12) Vinčošana stiprā vējā,

13) Vinču ar regulējamu un neregulējamu slodzi darbības principi,

14) Vinčas operatora atbildība;

4.11.6. Praktiskās apmācības:

4.11.6.1. Par apmācību vinčošanai uz pasīvās vinčas kopējo apjomu lēmumu pieņem vinčas operators – instruktors, bet ne mazāku kā:

- vinčošana uz pasīvās vinčas 20 (divdesmit) reizes blakus nobraukt,
- vinčas vadītājs bez vinčošanas 20 (divdesmit) reizes,
- vinčas operators bez autovadīšanas 20 (divdesmit) reizes,
- pilotu ar dažādu izmēru spārniem vinčošana – 40 (četrdesmit) reizes, pildot vienlaicīgi vinčas operatora un vinčas auto vadītāja pienākumus;

4.11.6.2. Par apmācību vinčošanai uz aktīvās vinčas kopējo apjomu lēmumu pieņem vinčas operators – instruktors, bet ne mazāku kā:

- vinčošana uz aktīvās vinčas, stāvot blakus vinčotājam 50 (piecdesmit) reizes,
- pilotu ar dažādu izmēru spārniem vinčošana – 50 (piecdesmit) reizes;

4.11.7. Pēc apmācību uzdevumu izpildes vinčas operators - instruktors veic veikto uzdevumu analīzi. Veikto uzdevumu analīze tiek veikta individuāli;

4.11.8. Kategoriju A vai B piešķir LPF valde, iekavās pie piešķirtās kategorijas norādot atzīmi “Aktīvā” un/vai “Pasīvā”) pēc atzīta vinču operatora – instruktora pieteikuma saņemšanas un iesniegtās informācijas izvērtēšanas;

4.11.9. Informācija par LPF atzītiem vinču operatoriem tiek publicēta LPF mājas lapā.

5. Lidojumu ar paraplānu plānošana un izpildes kārtība

5.1. Lidojumus ar paraplāniem LR teritorijā organizē un īsteno atbilstoši spēkā esošiem LR normatīvajiem aktiem un LPF lēmumiem. Gadījumā, ja šajā Rokasgrāmatā vai LPF lēmumos nav norādīts vai ir norādīts citādāk, ikvienam paraplāna pilotam ir jāvadās pēc LR normatīvo aktu un starptautisko lēmumu, kas jāievēro LR gaisa telpā, noteikumiem.

5.2. Lidojumu ar paraplānu plānošanā un izpildē (gan mācību, gan patstāvīgo) ievēro sekojošus noteikumus:

5.2.1. Paraplāna pilots pirms lidojuma ar paraplānu pārlicinās, vai:

5.2.1.1. inventāram ir veikta tehniskā apkope saskaņā ar inventāra izgatavotāja tehniskās apkopes dokumentāciju (lietojot nesertificētu inventāru, par tā tehnisko atbilstību drošiem un sabiedrībai draudus neradošiem lidojumiem ar paraplānu, t.sk. civiltiesiskā kārtā, pilnā mērā atbild paraplāna pilots);

5.2.1.2. ir uzrādāmi atbilstoši dokumenti (vai dokumentu fiziskās /digitālās kopijas), kas apliecina, ka nepastāv ierobežojumi, lai persona nodarbotos ar parapanierismu:

1) derīgs personas apliecinošs dokuments,

2) derīga atbilstošas kvalifikācijas paraplāna pilota licence, t.sk. pilotiem, kuriem paraplāna pilota licenci ir izdevusi cita izdevējvalsts kā Latvijā, vienlaicīgi ar paraplāna pilota licenci ir jāuzrāda FAI IPPI (*International Pilot Proficiency Identification*) karte⁷;

5.2.1.3. ir spēkā esoša trešo personu (civiltiesiskā) un nelaiemes gadījumu apdrošināšanas polise (vēlama);

5.2.1.4. nav spēkā esoši NOTAM plānotā lidojuma ar paraplānu maršrutā, kas aizliegtu tur lidot ar paraplānu, motoparaplānu vai šasijas motoparaplānu;

5.2.2. Paraplāna, motoparaplāna vai šasijas motoparaplāna pasažieriem, ja lidojumu ar paraplānu plānots veikt tandēmā, ir sniegta instruktāža par drošības noteikumiem:

1) paraplāna, motoparaplāna vai šasijas motoparaplāna uzbūvi,

2) būtisku informāciju, kas jāņem vērā pacelšanās un nolaišanās laikā,

3) drošības jostu lietošanu,

4) rezerves izpletni,

5) rīcību iespējamā avārijas situācijā;

5.2.3. ar rezervi ir uzpildīts nepieciešamais degvielas daudzums plānotā lidojuma ar paraplānu maršruta veikšanai (tikai motoparaplāniem un šasijas motoparaplāniem);

5.2.4. ir saņemta informācija par meteoroloģisko apstākļu atbilstību plānotā lidojuma ar paraplānu veikšanai;

5.2.5. ir attiecīgajam personu skaitam atbilstošs ekipējums:

1) ķivere,

2) glābšanas vestes, ja lidojums ar paraplānu, motoparaplānu vai šasijas motoparaplānu plānots virs ūdenskrātuvēm,

3) sertificēta iekares sistēma,

4) paraplāns, kurš ir iekļauts Paraplānu pilotu reģistrā, ko uztur LPF, un kurā tiek norādīts paraplāna sērijas numurs un paraplāna īpašnieks,

5) rezerves izpletnis,

6) altimetrs;

7 FAI IPPI noteikumi un valstis, kurās ir atzīta IPPI sistēma <https://www.fai.org/page/civil-ippi-card>

5.2.6. Paraplāna pilotam ir divpusēju sakaru radiostacija, kas darbojas aviācijas frekvencē, ja plānots veikt lidojumu ar paraplānu kontrolējamā gaisa telpā vai plānota Eiropas Savienības ārējās robežas šķērsošana;

5.2.7. Paraplāna pilotam ir transponders (gaisa satiksmes kontroles radara sistēmas sastāvdaļa, kas izvietota uz gaisa kuģa un, saņemot zemes radara signālu, automātiski raida speciālu kodētu atbildes signālu), ja lidojumu ar paraplānu plānots veikt gaisa telpas zonās, kur prasība lietot transponderu ir obligāta;

5.2.8. ir ar Latvijas Gaisa satiksmi saskaņots lidojuma plāns, ja plānots veikt lidojumu ar paraplānu kontrolējamā gaisa telpā vai plānota Eiropas Savienības ārējās robežas šķērsošana.

5.3. Mācību un jebkuri lidojumi ar paraplānu ir aizliegti:

5.3.1. ja lidojumu ar paraplānu veikšanas zonā ir novērojama negaisa aktivitāte;

5.3.2. nakts laikā⁸;

5.3.3. nokrišņu laikā;

5.3.4. lidojumiem ar paraplāniem slēgtās zonās.

5.4. Lidojumi ar paraplānu aviācijas skatēs tiek organizēti atbilstoši spēkā esošiem Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumiem, kas nosaka kārtību, kādā veicami civilās aviācijas lidojumi aviācijas skatēs.

5.5. Lidojumi ar paraplānu tiek veikti, ievērojot Vizuālās redzamības noteikumus (turpmāk - VFR).

5.6. Lidojumu ar paraplānu paraugdemonstrējumi virs apdzīvotām vietām veicami tikai ar Civilās aviācijas aģentūras (turpmāk - CAA) atļauju.

5.7. VFR lidojumi ar motoparaplāniem un šasijas motoparaplāniem:

5.7.1. netiek veikti virs blīvi apdzīvotiem pilsētu rajoniem, mazpilsētām vai ciemiem, vai cilvēku pulcēšanās vietām brīvā dabā augstumā, kas mazāks nekā 300 m (1000 ft) virs augstākā šķēršļa 600 m rādiusā ap paraplānu, ja vien netiek veikts pacelšanās vai nolaišanās manevrs;

5.7.2. ārpus apdzīvotām vietām tiek veikts atļautā minimālā augstumā, kas tiek noteikts tā, lai motora apstāšanās gadījumā varētu veikt drošu avārijas piezemēšanos.

5.8. Lidojumu ar paraplānu uzskaitē ir jāveic saskaņā ar LPF paraplāna pilota licenču uzturēšanas kārtību.

5.9. Paraplāna pilota veselības stāvoklim ir jāatbilst plānotajam lidojumam ar paraplānu, motoparaplānu vai šasijas motoparaplānu, par ko atbildīgs ir paraplāna pilots.

5.10. Paraplāna pilota atbildība par lidojumu ar paraplānu plānošanu un īstenošanu un obligāto inventāru un tā uzturēšanu tiek noteikta Rokasgrāmatā, CAA lēmumos, LR normatīvajos aktos un starptautiskos lēmumos, kas saistoši LR teritorijā un gaisa telpā.

⁸ Saskaņā ar Komisijas īstenošanas regula (ES) Nr.923/2012 (26.09.2012.) ar ko nosaka vienotus lidojumu noteikumus un ekspluatācijas normas aeronavigācijas pakalpojumiem un procedūrām – nakts” ir laika periods no civilās vakara krēslas beigām līdz civilās rītausmas sākumam. Civilā krēsla beidzas vakarā, kad saules diska centrs atrodas 6° zem horizonta, un sākas rītā, kad saules diska centrs atrodas 6° zem horizonta.

5.11. Par paraplānu pilotu informēšanu par aktuāliem un paraplānu pilotiem saistošiem noteikumiem un lēmumiem atbild LPF, ar valdes lēmumu nosakot kārtību kā informēšana īstenojama.

5.12. LPF_nozīmē vai pilnvaro personu vai personas, kura vai kuras ir atbildīga vai atbildīgas par paraplānu lidojumu ar paraplānu plānošanas un īstenošanas uzraudzību atbilstoši LR normatīviem aktiem un LPF lēmumiem.

5.13. Lidojumi ārpus Latvijas tiek īstenoti saskaņā ar tās valsts, kurā lidojumus plānots veikt, nacionālo likumdošanu un spēkā esošiem gaisa telpas lietošanas noteikumiem.

6. Iesaistītās personas un rīcība gaisa telpas izmantošanas pārkāpumu gadījumos, nelaimes gadījumu, incidentu, nopietnu incidentu vai atgadījumu izmeklēšanas gadījumos

6.1. Gaisa telpas izmantošanas pārkāpumu gadījumos, nelaimes gadījumu, incidentu, nopietnu incidentu vai atgadījumu izmeklēšanas gadījumos, LPF sadarbojas ar CAA vai tās nozīmētu inspektoru, Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja, pašvaldību vai policijas darbiniekiem, Aviācijas meklēšanas un glābšanas koordinācijas centra darbiniekiem un nodrošina pilotu iesaistes un koordinēšanas pasākumus.⁹

6.2. Personas par visiem tām zināmajiem aviācijas nelaimes gadījumiem nekavējoties ziņo Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam, Valsts policijai vai Koordinācijas centram¹⁰.

6.3. Paraplāna pilota, kurš ir iesaistīts aviācijas incidentā, negadījumā vai nelaimes gadījumā un kurā ir iesaistītas trešās personas (policija, ātrā medicīniskā palīdzība, citas civilpersonas) vai bojāts trešo personu īpašums, 24 (divdesmit četrus) stundu laikā iesniedz LPF ziņojumu par incidentu, negadījumu vai nelaimes gadījumu, saskaņā ar LPF noteikto kārtību¹¹.

6.4. LPF apkopo un veic incidentu, negadījumu un nelaimes gadījumu, kas saistīti ar paraplānieri, uzskaiti, informē par tiem visas Latvijā esošās paraplānu pilotu skolas un paraplānu pilotus un veic izglītojošus pasākumus šādu gadījumu novēršanai nākotnē.

9 Par ziņošanu gaisa telpas izmantošanas pārkāpumu gadījumiem ar sekām

<http://paragliding.lv/index.php?page=negadijumu-atskaites-forma>

10 05.10.1994. likums "Par aviāciju", 64.pants

11 <http://paragliding.lv/index.php?page=negadijumu-atskaites-forma>

7. Paraplānu pilotu skolu izveide un darbība Latvijā

7.1. Paraplānu pilotu skolas statuss tiek piešķirts ar mērķi nodrošināt kvalitatīvas paraplānu pilotu apmācības paraplānu pilotu licences saņemšanai Latvijā.

7.2. Lai iegūtu Paraplānu pilotu skolas statusu, LPF tiek iesniegts iesniegums brīvā formā.

7.3. LPF mēneša laikā izskata iesniegumu. Gadījumā, ja lēmuma pieņemšanai nepieciešams saņemt papildus informāciju no iesniedzēja, LPF var pagarināt iesnieguma izskatīšanas termiņu uz laiku, kas atbilst informācijas pieprasīšanas un iesniegšanas laikam.

7.4. Paraplānu pilotu skolas statuss tiek piešķirts ar LPF valdes vienbalsīgu lēmumu.

7.5. Paraplānu pilotu skolas statusu var iegūt:

7.5.1. juridiska persona, kas ir LPF biedrs;

7.5.2. ja licencēšanas periodā Paraplānu pilotu skola statusa saņēmējs apņemas apmācīt ne mazāk kā 5 (piecus) skolniekus – topošos pilotus, kas apmācību noslēgumā iegūst B kategoriju. Papildus Paraplānu pilotu skola var apmācīt nenoteiktu skaitu paraplāna pilotus, kas apmācību noslēgumā iegūst C, E, E2, PL1, PL2, T kategoriju/-as pilota licenci, vinčas operatora kategoriju un/vai organizēt un vadīt SIV;

7.5.3. ja juridiska persona ir noslēgusi vai apliecina, ka noslēgs 1 (viena) mēneša laikā no LPF lēmuma pieņemšanas par paraplānu skolas statusa piešķiršanu līgumus (darba, uzņēmuma vai brīvprātīgā darba) ar ne mazāk kā 2 (diviem) pilotiem, kuriem ir LPF izdota I kategorijas pilota licence (turpmāk - Instruktor);

7.5.4. ja pieteicējs apliecina, ka apmācību procesa pamatdarbība notiks Latvijā, apmācību procesā vienlaicīgi piedalīsies vismaz 2 (divi) Instruktori, t.sk. apmācību procesā vienlaicīgi piedalīsies vismaz 2 (divi) Instruktori gadījumos, ja Paraplānu pilotu skola organizēs īslaicīgas apmācības ārpus Latvijas.

7.6. Paraplānu pilotu skolas pienākums ir par savu darbību līdz tekošā gada 15.janvārim LPF iesniegt atskaiti. Atskaite tiek iesniegta elektroniski LPF noteiktā kārtībā, par kuru Paraplānu pilotu skolas tiek informētas ne vēlāk kā līdz iepriekšējā gada beigām.

7.7. Paraplānu pilotu skolas statuss tiek piešķirts uz 5 (pieciem) gadiem.

7.8. Paraplānu pilotu skolu darbības kontroli veic LPF nozīmēta pilnvarotā persona. Paraplāna pilotu skolas apmācību vadītāja vai pilnvarota pārstāvja pienākums ir sadarboties ar LPF nozīmēto pilnvaroto personu, kas veic Paraplānu pilotu skolu darbības kontroli un nodrošināt piekļuvi jebkuriem ar Paraplānu pilotu skolas darbu saistītiem dokumentiem.

7.9. Paraplānu pilotu skolas statusa pagarināšanai uz nākamo termiņu, Paraplānu pilotu skolas apmācību vadītājs vai pilnvarots pārstāvis iesniedz LPF iesniegumu elektroniski brīvā formā, LPF nozīmētās pilnvarotās personas par Paraplānu pilotu skolas darbības kontroli rekomendāciju un citus dokumentus, ko uzskata par nepieciešamiem. LPF izskata iesniegumu mēneša laikā. Gadījumā, ja nepieciešams saņemt papildus informāciju no iesniedzēja, LPF var pagarināt iesnieguma izskatīšanas termiņu uz laiku, kas atbilst informācijas pieprasīšanas un iesniegšanas laikam.

Paraplānu pilota skolas licences pagarināšanā tiek piemērotas visas šajā nodaļā noteiktās prasības.

7.10. Gadījumā, ja tiek konstatēti būtiski šajā Rokasgrāmatā, LPF un/vai CAA lēmumu izpildē vai LR normatīvajos aktos noteiktās kārtības pārkāpumi no Paraplānu pilotu skolas personāla puses, t.sk. atkārtoti pārkāpumi, LPF valde var pieņemt lēmumu par Paraplānu pilotu skolas licences apturēšanu uz laiku vai anulēšanu pēc savas iniciatīvas vai gadījumā, ja LPF tiek saņemts attiecīgs iesniegums:

7.10.1. jautājumu skata tuvākajā LPF valdes sēdē pēc pieteikuma vai iesnieguma saņemšanas. Uz LPF valdes sēdi LPF valdei ir pienākums uzaicināt Paraplānu pilotu skolas, par kuru jautājums tiek skatīts, pārstāvi. Gadījumā, ja Paraplānu pilotu skolas parstāvis uz LPF valdes sēdi nav ieradies, LPF valde jautājumu var izskatīt bez pārstāvja klātbūtnes;

7.10.2. par LPF lēmumu Paraplānu pilotu skolas apmācību vadītājs vai pilnvarota persona tiek rakstiski informēta ne vēlāk kā 5 (piecu) dienu laikā pēc LPF valdes lēmuma pieņemšanas;

7.10.3. LPF valdes pienākums ir sniegt skaidrojumu par pieņemto lēmumu.

7.11. Paraplānu pilotu skolas pienākums ir iesniegt LPF aktualizētu informāciju (pārstāvji, kontaktinformācija, ar darbību saistīta, u.c.) 10 (desmit) dienu laikā no fakta konstatēšanas vai apstākļu iestāšanās.

7.12. Paraplānu pilotu skolas darbība tiek organizēta atbilstoši šai Rokasgrāmatai, LPF vai CAA lēmumiem un LR normatīvajiem aktiem.

8. Licencēšanas komisijas izveide un darbs un eksāmenu norise

8.1. Šie noteikumi nosaka kārtību, kādā tiek organizēta Licencēšanas komisijas (turpāk - Komisija) izveide un darbība un nosaka Komisijas pienākumus un tiesības, un eksāmenu norises kārtību.

8.2. Par paraplāna pilotu iepazīstināšanu ar šiem noteikumiem, par noteikumu izpildes kontroli un izmaiņām šajos noteikumos atbild LPF.

8.3. Jebkuru Komisijas lēmumu var apstrīdēt LPF valdē. Jebkuru LPF lēmumu par paraplāna pilota licences piešķiršanu, apturēšanu vai anulēšanu var apstrīdēt CAA.

8.4. Komisijas izveide:

8.4.1. Komisijas sastāvs tiek apstiprināts ar LPF valdes lēmumu;

8.4.2. Komisija sastāv no vismaz 5 (pieciem) komisijas locekļiem;

8.4.3. Komisijas sastāvs tiek apstiprināts uz nenoteiktu laiku;

8.4.4. Komisijas locekļa amata pretendētus izvirza LPF biedri;

8.4.5. Komisijas sastāvā tiek iekļauti komisijas locekļi, kuru kvalifikācija un pieredze ļauj nodrošināt visus Komisijas uzdevumus, kas noteikti šajā Rokasgrāmatā.

8.5. Komisijas darbība:

8.5.1. Komisijas locekļiem ir vienādas pilnvaras;

8.5.2. Komisijas darba kārtību veido LPF valde, Komisijas locekļi un par eksāmenu organizēšanu atbildīgā persona;

8.5.3. Par darbu Komisijā tās locekļi var saņemt atalgojumu un izdevumu, kas saistīti ar pienākumu izpildi, segšanu;

8.5.4. Komisijas lēmums tiek noformēts rakstiski;

8.5.5. Komisijas lēmums tiek pieņemts ar vienkāršu balsu vairākumu;

8.5.6. Komisijas lēmumu pieņemšanā ir jāpiedalās ne mazāk kā 5 (pieciem) komisijas locekļiem;

8.5.7. Lēmumu pieņemšanā par paraplāna pilotu kategoriju piešķiršanu drīkst piedalīties tikai tie Komisijas locekļi, kam ir atbilstoša lēmumu pieņemšanai paraplāna pilota kategorija;

8.5.8. Komisijas lēmumus apstiprina LPF Prezidents.

8.6. Komisijas pienākumi:

8.6.1. Pēc tam, kad saņemts par eksāmenu organizēšanu atbildīgās personas pieprasījums, no sava vidus nozīmēt atbilstošus Eksāmenu komisijas locekļus;

8.6.2. Izskatīt strīdus starp Eksāmenu komisijas locekļiem, ja tādi radušies;

8.6.3. Citu valstu paraplānieri (vai līdzvērtīgu) federāciju izdotu licenču (pilotu apliecību) atzīšana vai pielīdzināšana LPF noteiktajām prasībām;

8.6.4. Izskatīt jautājumus par pilota licences apturēšanu vai anulēšanu, ja tiek konstatēti konkrēti lidošanas noteikumu pārkāpumi un/vai LPF lēmumu neievērošana;

8.6.5. Piešķirt vai pagarināt paraplāna pilota kategorijas strīdus gadījumos.

8.7. Komisijas tiesības:

8.7.1. LPF pilnvaroto pārstāvju funkciju veikšana;

8.7.2. Jautājumu izskatīšanas LPF valdē iniciēšana;

8.7.3. Eksāmenu norisē vai lēmumu pieņemšanā pieaicināt dažādu jomu LPF atzītus ekspertus;

8.7.4. Pieprasīt no paraplānu pilotiem, kandidātiem, LPF un citām saistītām personām papildus informāciju lēmumu pieņemšanai.

8.8. Eksāmenu organizēšana un lēmumu pieņemšana:

8.8.1. Eksāmena komisija sastāv no ne mazāk kā 2 (diviem) Komisijas locekļiem vai to aizvietotājiem - LPF valdes locekļiem, no kuriem ne mazāk kā 2 ir jābūt konkrētam eksāmenam atbilstoša pilota kategorija;

8.8.2. Eksāmenu komisijas lēmumam ir jābūt vienbalsīgam. Strīdi, ja tādi rodas, tiek izskatīti Komisijā;

8.8.3. Eksāmenu organizēšanu koordinē LPF valdes nozīmēta persona:

- 1) apkopo informāciju par kandidātu interesi kārtot eksāmenu,
- 2) pārbauda iesniegtos dokumentus un tajos norādīto datu atbilstību,
- 3) veic nolikuma atbilstības pārbaudi (ja attiecināms),
- 4) koordinē nepieciešamo eksāmenu komisijas locekļu klātbūtni,
- 5) nodrošina eksāmenu biļešu pavairošanu (ja attiecināms),
- 6) nodrošina eksāmenu norises savlaicīgu izziņošanu,
- 7) koordinē maksājumu veikšanu pirms eksāmenu norises,
- 8) koordinē pilotu licenču izgatavošanu un nodošanu īpašniekam,
- 9) veic atbilstošus ierakstus **Paraplānu pilotu reģistrā**,
- 10) uzkrāj ar licencēšanu saistītus dokumentus, kas nav LPF valdes pārziņā (nodošanas-pieņemšanas akti, rekomendācijas, apstiprināti eksāmenu protokoli, Komisijas lēmumi, u.c.);

8.8.4. Kandidāts uz eksāmenu ierodas ar Instruktoru apliecinājumu, kurā brīvā formā sniegta informācija par kandidāta gatavību eksāmenam;

8.8.5. Kandidāta teorētisko zināšanu rakstveida pārbaudi pēc teorētiskā eksāmena atbilžu iesniegšanas veic Eksāmenu komisijas pārstāvis;

8.8.6. Eksāmenu komisija atbild par vinčotāja bez paraplāna pilota kategorijas pielaidi vinčotāja apmācību procesam;

8.8.7. Teorētiskais eksāmens:

8.8.7.1. Kopējais teorētiskā eksāmena jautājumu skaits:

- 1) B kategorijai – 50 (piecdesmit) par B kategorijas apmācību kursu,
- 2) C kategorijai – 30 (trīsdesmit) par C kategorijas apmācības kursu,
- 3) E kategorijai – 30 (trīsdesmit) par E kategorijas apmācības kursu,
- 4) PL1 kategorijai - 30 (trīsdesmit) par PL1 kategorijas apmācības kursu;

8.8.7.2. Paraplāna pilota B kategorijai sastāv no 7 (septiņām) daļām, no kurām katra satur vairākus jautājumus par:

- 1) Gaisa tiesības,
- 2) Lidojumu ar paraplānu principi, aerodinamika,
- 3) Meteoroloģija,
- 4) Aeroloģija,
- 5) Paraplāna uzbūve un ekspluatācija, ekipējums,
- 6) Medicīna un cilvēciskais faktors,
- 7) Lidojuma ar paraplānu raksturojums, plānošana un navigācija;

8.8.7.3. Paraplāna pilota C kategorijai sastāv no 4 (četrām) daļām, no kurām katra satur vairākus jautājumus par:

- 1) Aerodinamika un aeroloģija,
- 2) Meteoroloģija,

3) Medicīna un cilvēciskais faktors,

4) Lidojuma ar paraplānu īpatnības termālos apstākļos;

8.8.7.4. Paraplāna pilota E kategorijai sastāv no 5 (piecām) daļām, no kurām katra satur vairākus jautājumus par:

1) Gaisa tiesības,

2) Pilotēšanas īpatnības,

3) Cilvēciskais faktors un vibrācijas ietekme,

4) Motoparaplāna uzbūve un ekspluatācija, ekipējums,

5) Pirmslidojuma ar motoparaplānu sagatavošanās, drošības minimumu ievērošana;

8.8.7.5. Paraplāna pilota PL1 kategorijai sastāv no 5 (piecām) daļām, no kurām katra satur vairākus jautājumus par:

1) Gaisa tiesības,

2) Pilotēšanas īpatnības,

3) Cilvēciskais faktors un vibrācijas ietekme,

4) Šasijas motoparaplāna uzbūve un ekspluatācija, ekipējums,

5) Pirmslidojuma ar šasijas motoparaplānu sagatavošanās, drošības minimumu ievērošana;

8.8.7.6. Teorētiskie eksāmeni notiek pēc pareizā varianta izvēles principa;

8.8.7.7. Eksāmens skaitās nokārtots, ja ir pareizi atbildēts vismaz uz 90% no visiem teorētiskā eksāmena jautājumiem;

8.8.7.8. Atkārtotu teorētisko eksāmenu var kārtot pēc papildus sagatavošanās, bet ne ātrāk kā pēc 5 (piecām) dienām;

8.8.7.9. Par teorētisko eksāmenu jautājumu sagatavošanas koordinēšanu atbild LPF valdes nozīmētā persona;

8.8.7.10. Teorētisko eksāmenu biļešu izplatīšana rakstiski, izņemot I kategorijas pilotiem, ir aizliegta;

8.8.8. Pilotēšanas tehnikas un praktisko iemaņu pārbaude:

8.8.8.1. Pilotēšanas tehnikas un praktisko iemaņu pārbaudi veic Eksāmenu komisija;

8.8.8.2. Pilotēšanas tehnika un tās elementi B kategorijai tiek pārbaudīti pēc sekojoša plāna:

1) Pirmslidojuma sagatavošanās un inventāra pārbaude,

2) Paraplāna pacelšana un noturēšana lidojuma ar paraplānu stāvoklī,

3) Augstuma uzņemšana un trajektorijas izturēšana,

4) Lēzenās spirāles (2-3) un iziešana no tām,

5) "Ausu" saliekšana, vadīšana ar svaru,

6) Mērķa nosēšanās precizitāte, finišs;

8.8.8.3. Pilotēšanas tehnika un tās elementi E un PL1 kategorijai tiek pārbaudīti pēc sekojoša plāna:

1) Pirmslidojuma sagatavošanās un inventāra pārbaude,

2) Paraplāna pacelšana un noturēšana lidojuma ar paraplānu stāvoklī,

3) Augstuma uzņemšana un trajektorijas noturēšana,

4) Lidojuma virziena maiņa par 90, 180, 270, 360 un 720 grādiem ar izeju uz sākuma punktu, kur attiecināms, ar spārna sagāzumu līdz 40 grādiem,

5) Pielidošana piezemēšanās laukumam ar piezemēšanās atcelšanu augstumā ne zemāk par 10m.

6) Mērķa nosēšanās precizitāte, finišs;

8.8.8.4. Eksāmenu komisija pirms eksāmena lidojuma veikšana nosaka konkrētā eksāmena lidojuma uzdevumu. Jebkuru lidojuma ar paraplānu, motoparaplānu vai šasijas paraplānu elementu var atkārtot vienu reizi. Eksāmenu komisija jebkurā brīdī var pārtraukt pārbaudi, ja uzskata, ka pretendents nav gatavs pārbaudes lidojumiem;

8.8.8.5. Praktiskās pārbaudes nenokārtošanas gadījumā kandidāts var kārtot eksāmenu atkārtoti

pēc attiecīgo pilotēšanas elementu apgūšanas, bet ne ātrāk kā pēc 5 (piecām) dienām.

8.9. Prasības pilotu kategorijas saņemšanai:

8.9.1. Paraplāna pilota A kategorija tiek piešķirta ikvienam pilotam-studentam, kurš ir reģistrēts LPF licencētā Paraplānu pilota skolas studentu reģistrā. Par aktuālu informācijas uzturēšanu Paraplānu pilotu skolas studentu reģistrā atbild Paraplāna pilota skolas apmācību vadītājs. Paraplāna pilota A kategorijas apliecība atsevišķi netiek izsniegta;

8.9.2. Paraplāna pilota B, E, C, PL1 kategorijas kandidātam tiek noteiktas sekojošas zināšanu pārbaudes:

1) rakstiskais eksāmens par teorētisko zināšanu apguvi,

2) pilotēšanas tehnikas un praktisko iemaņu pārbaude;

8.9.3. Paraplāna pilota D, T, E2, PL2, I un vinčas operatora kategorija kandidātam tiek noteiktas sekojošas zināšanu pārbaude - saskaņā ar kategorijas saņemšanai noteiktajām prasībām.

8.10. Visu kategoriju paraplāna pilotu licenču un LPF noteikto sertifikātu saņemšanai obligāta prasība ir atbilstoša Instruktora vai vinčas operatora-instruktora apliecinājums.

8.11 Citās valstīs izdotu licenču (pilotu apliecību) atzīšana:

8.11.1. LPF atzīst par spēkā esošām ārvalstīs izdotās paraplāna pilotu licences (apliecības) lidojumu ar paraplānu, motoparaplānu vai šasijas motoparaplānu veikšanai Latvijas teritorijā, ja:

1) to lūdz paraplāna pilots vai to pieprasa jebkuras valsts paraplanierisma federācija, civilās aviācijas aģentūra vai līdzīgas institūcijas vai tās pilnvarotas institūcijas – izvērtējot LPF iesniegtos dokumentus un atzīstot, ka prasības kategorijas iegūšanai nav zemākas kā Latvijā noteiktās;

2) tiek uzrādīta IPPI karte,

izņemot gadījumus, ja:

1) rodas šaubas par licences (apliecības) derīgumu,

2) rodas šaubas par pilota kvalifikāciju.

8.12. Samaksas apmēru par eksāmenu kārtošanu un / vai licenču atzīšanu, saņemšanu vai pagarināšanu nosaka ar LPF valdes lēmumu.

9. Izsniegto pilotu licenču derīguma termiņš un uzturēšanas kārtība

9.1. Pilota licence (turpmāk - licence) tiek izsniegta uz 5 (pieciem) gadiem.

9.2. Noteikumi attiecas uz:

9.2.1. pilotiem, kuri saņem licenci pirmo reizi;

9.2.2. pilotiem, kuru licences derīguma termiņš beidzas pēc 2021.gada 28.februāra.

9.3. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi B kategorijai.

9.3.1. Lidojumu grāmatiņā (drukātā vai elektroniskā - XContest mājas lapā) reģistrēti lidojumi ar paraplānu vismaz 20 (divdesmit) astronomiskās stundas (turpmāk - st) kopskaitā 5 (piecu) kalendāro gadu (turpmāk – gadu) laikā no licences izsniegšanas brīža;

9.3.2. Gadījumā, ja pilotam, pagarinot pilota licenci pirmo reizi, nav iespēju uzrādīt nolidojumu elektroniskā Lidojumu grāmatiņā (Xcontest mājas lapā), pilota kvalifikāciju, atbilstoši ierakstiem drukātā Lidojumu grāmatiņā, novērtē un ar savu parakstu apliecina Instruktors vai lēmumu pieņem Komisija.

9.4. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi C kategorijai.

9.4.1. XContest mājas lapā reģistrēti lidojumi ar paraplānu vismaz 40 (četrdesmit) st kopskaitā 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža;

9.4.2. Gadījumā, ja pilota uzrādītais nolidojums ir mazāks, pilota atbilstību pieprasītai kategorijai izvērtē Komisija;

9.4.3. Ja C kategorijas pilots papildus lūdz piešķirt FAI IPPI *SafePro Para 4A* kategoriju, pilots papildus iesniedz informāciju par savu dalību ne mazāk kā 5 (piecās) FAI 2.kategorijas sacensībās nosēšanās precizitātē ar paraplānu.

9.5. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi D kategorijai.

9.5.1. Elektroniskā Lidojumu grāmatiņā (XContest mājas lapā) reģistrēti lidojumi ar paraplānu vismaz 100 (simts) st kopskaitā 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža, t.sk vismaz 1 (viens) lidojums ar paraplānu virs 100 (simts) punktiem pēc XContest vērtējuma un lidojumi ar paraplānu kalnos - vismaz 15 (piecpadsmit) stundas;

9.5.2. Gadījumā, ja pilota uzrādītais nolidojums ir mazāks, pilota atbilstību pieprasītai kategorijai izvērtē Komisija.

9.6. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi E kategorijai.

9.6.1. Elektroniskā Lidojumu grāmatiņā (XContest mājas lapā) reģistrēti lidojumi ar motoparaplānu vairāk kā 30 (trīsdesmit) st kopskaitā 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža;

9.6.2. Gadījumā, ja pilotam, pagarinot pilota licenci pirmo reizi, nav iespēju uzrādīt nolidojumu Xcontest mājas lapā, pilota kvalifikāciju, atbilstoši ierakstiem drukātā Lidojumu grāmatiņā, novērtē Instruktors, pilota atbilstību E kategorijai apliecinot ar savu parakstu, vai lēmumu pieņem Komisija.

9.7. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi E2 kategorijai.

9.7.1. Elektroniskā Lidojumu grāmatiņā (XContest mājas lapā) reģistrēti vairāk kā 20 (divdesmit) lidojumi ar motoparaplānu tandēmā 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža;

9.7.2. Gadījumā, ja pilotam nav iespēju uzrādīt nolidojumu Xcontest mājas lapā, pilota kvalifikāciju, atbilstoši ierakstiem drukātā Lidojumu grāmatiņā, novērtē Instruktors, pilota atbilstību E2 kategorijai apliecinot ar savu parakstu, vai lēmumu pieņem Komisija.

9.8. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi PL1 kategorijai.

9.8.1. Elektroniskā Lidojumu grāmatiņā (XContest mājas lapā) reģistrēti lidojumi ar šasijas motoparaplānu vairāk kā 30 (trīsdesmit) st kopskaitā 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža;

9.8.2. Gadījumā, ja pilotam, pagarinot pilota licenci pirmo reizi, nav iespēju uzrādīt nolidojumu Xcontest mājas lapā, pilota kvalifikāciju, atbilstoši ierakstiem drukātā Lidojumu grāmatiņā, novērtē Instruktors, pilota atbilstību PL1 kategorijai apliecinot ar savu parakstu, vai lēmumu pieņem Komisija.

9.9. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi PL2 kategorijai.

9.9.1. Elektroniskā Lidojumu grāmatiņā (XContest mājas lapā) reģistrēti vairāk kā 20 (divdesmit) lidojumi tandēmā ar šasijas motoparaplānu 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža.

9.9.2. Gadījumā, ja pilotam nav iespēju uzrādīt nolidojumu Xcontest mājas lapā, pilota kvalifikāciju, atbilstoši ierakstiem drukātā Lidojumu grāmatiņā, novērtē Instruktors, pilota atbilstību PL2 kategorijai apliecinot ar savu parakstu, vai lēmumu pieņem Komisija.

9.10. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi T kategorijai.

9.10.1. Elektroniskā Lidojumu grāmatiņā (XContest mājas lapā) reģistrēti vairāk kā 50 (piecdesmit) lidojumi tandēmā 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža;

9.10.2. Gadījumā, ja pilotam nav iespēju uzrādīt nolidojumu Xcontest mājas lapā, pilota kvalifikāciju, atbilstoši ierakstiem drukātā Lidojumu grāmatiņā, novērtē Instruktors, pilota atbilstību T kategorijai apliecinot ar savu parakstu, vai lēmumu pieņem Komisija.

9.11. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi I kategorijai.

9.11.1. Pilots brīvā formā informē LPF par savu darbību, pildot Instruktoru pienākumus:

- skolnieku-pilotu, kuri ir apmācīti (ne mazāk kā 5 (pieci) skolnieki – piloti, kuri apmācību noslēgumā ieguvuši B, C, E, E2, PL1, PL2 vai T kategoriju/-as pilota apliecību), saraksts,
- mācību lidojumu organizēšana un nodrošināšana skolniekiem-pilotiem dažādos lidojuma ar paraplānu režīmos,
- kvalifikācijas paaugstināšanas/drošas lidošanas kursu vadīšana,
- informāciju par savas kvalifikācijas paaugstināšanu, sasniegumiem lidojumos ar paraplānu, u.c.,
- rekomendāciju no I pilota, kas strādā LPF licencētā Paraplānu pilotu skolā;

9.11.2. LPF valdei ir tiesības pieprasīt no pilota papildus informāciju I kategorijas atbilstības izvērtēšanai;

9.11.3. Gadījumā, ja LPF valde nevar gūt pārliecību par pilota atbilstību I kategorijai, LPF valdei ir pienākums pieņemt lēmumu par papildus pasākumu veikšanu no pilota puses savas kvalifikācijas apliecināšanai un/vai paaugstināšanai un noteikto pasākumu īstenošanas termiņiem;

9.11.4. Pilota darbība, pildot Instruktoru pienākumus, tiek ieskaitīta tikai kategorijās, kas ir iekļauta Instruktoru pilota licencē.

9.12. Lai pieņemtu lēmumu par pilota licences pagarināšanu vai jaunas kategorijas piešķiršanu, pilots nosūta noteikta parauga iesniegumu LPF, klāt pievienojot kvalifikāciju pierādošus

dokumentus (ieraksts drukātā Lidojumu grāmatiņā, Instruktora apliecinājums, norādes uz lidojumu ierakstiem XContest mājas lapā, apliecinājums par veselības stāvokli, kvalifikācijas celšanas kursi, personīgi sasniegumi lidojumos ar paraplānu, u.c.).

10. Vinčošana Latvijas Republikas teritorijā

- 10.1. Paraplānu pilotu vinčošana notiek ievērojot LR gaisa telpas lietošanas noteikumus.
- 10.2. Par paraplānu vinčošanas organizēšanu atbild vinčas operators, izņemot gadījumus, kad lidojumu ar paraplānu organizēšanas zonā atrodas personāls, kuram pakļaujas vinčas operators.
- 10.3. Pirms paraplāna pilota vinčošanas uzsākšanas, vinčas operators vai personāls, kuram pakļaujas vinčas operators, pārliecinās, ka:
- 10.3.1. pilotam ir spēkā esoša paraplāna pilota licence;
 - 10.3.2. pilots nav alkohola vai narkotisko vielu ietekmē;
 - 10.3.3. pilotam ir pieredze vinčošanai ar konkrēta tipa vinču;
 - 10.3.4. pilotam ir pilota prasmēm un lidojumam ar paraplānu atbilstošs aprīkojums.
- 10.4. Vinčas operators vai personāls, kuram pakļaujas vinčas operators, informē tuvumā esošās personas par drošības pasākumiem, kas jāievēro paraplānu aktivitātes zonā, t.sk. par aizliegumu atrasties starta zonā. Visa vinčošanas procesa laikā vinčas operators vai personāls, kuram pakļaujas vinčas operators, seko līdz drošības pasākumu ievērošanai uz zemes un gaisā.
- 10.5. Vinčošanas laikā automašīnai, kura ir aprīkota ar vinču, ir jābūt ieslēgtām avārijas gaismām vai oranžai bākugunij.
- 10.6. Paraplānu vinčošana ir atļauta LPF Licencēšanas komisijas atzītiem vinču operatoriem.
- 10.7. Vinčas operatoram vai personālam, kuram pakļaujas vinčas operators, ir tiesības atteikt vinčošanu jebkuram paraplāna pilota, nesniedzot nekādus papildus skaidrojumus.
- 10.8. LPF nodrošina, ka LPF Licencēšanas komisijas atzītu vinčas operatoru (vārds, uzvārds) saraksts ir publiski pieejams LPF mājas lapā www.paragliding.lv un tas tiek regulāri atjaunots.
- 10.9. Vinčošana tiek organizēta atklātās teritorijās, kur paraplāna pilota vinčošanai un vinčas troses satīšanai ir pietiekama brīva gaisa telpa un teritorija uz zemes. Nepieciešamās brīvās gaisa telpas un teritorijas uz zemes izmēri ir nosakāmi individuāli, atbilstoši vinčas tipam. Par paraplānu vinčošanai nepieciešamo brīvo gaisa telpu un teritorijas uz zemes izmēru noteikšanu atbild vinčas operators.
- 10.10. Vinčas operators un personāls, kuram pakļaujas vinčas operators, nes atbildību par rīcību vinčošanas laikā, kas atkarīgas no vinčas operatora vai personāla, kuram pakļaujas vinčas operators, bet nenes atbildību par pilota rīcību un pilota rīcības sekām.

11. Lidojumu ar paraplāniem paredzētas gaisa telpas elastīgas izmantošanas bīstamajās zonās nosacījumi

11.1. Lidojumiem ar paraplānu paredzētas gaisa telpas elastīgas izmantošanas bīstamās zonas (turpmāk - zona) nosaka CAA.

11.2. LPF pēc informācijas saņemšanas par zonas noteikšanu, ar LPF rīkojumu nozīmē zonas lidojumu vadītāju/-us, norādot kontaktinformāciju.

11.3. Lidojumu ar paraplānu vadītājam/-iem ir pienākums informēt LPF par izmaiņām lidojumu vadītāju sastāvā un/vai to norādītajā kontaktinformācijā ne vēlāk kā 1 (vienas) dienas laikā pēc fakta konstatēšanas.

11.4. LPF rīkojumā paraplānu pilotiem un lidojumu vadītājiem tiek norādīta kārtība, kas jāievēro lidojumu ar paraplānu organizēšanā un norisē konkrētā zonā, par ko tiek izdots LPF rīkojums.

12. Dopinga lietošanas ierobežošanas normatīvo aktu prasību ievērošana pilotu vidū un antidopinga pasākumu īstenošana atbilstoši Latvijas Republikā pastāvošajai kārtībai

12.1. Paraplānu pilotiem vispārējā kārtībā ir jāievēro Latvijas Republikā pastāvošos normatīvos aktus dopinga lietošanas ierobežošanas un antidopinga pasākumu īstenošanas jomā.¹²

12.2. Paraplānu pilotiem papildus 12.1.punktā minētajiem normatīvajiem aktiem ir saistoši un jāievēro FAI Antidopinga noteikumi un procedūras.¹³

12.3. LPF nodrošina dopinga lietošanas ierobežošanas normatīvo aktu prasību ievērošanu paraplānu pilotu vidū un antidopinga pasākumu īstenošanu atbilstoši LR pastāvošajai kārtībai.

12 Aktuālai informācijai līdzi sekot var Latvijas Antidopinga biroja mājas lapā www.antidopings.lv

13 FAI Anti-doping rules and procedures <https://www.fai.org/anti-doping-rules-procedures>

13. Dokumentu paraugi (pielikumā)

- 13.1. Pilota licences paraugs
- 13.2. Vinču operatora licences paraugs
- 13.3. Apmācību sniedzēja licences paraugs
- 13.4. Iesnieguma paraplāna pilota vai aviācijas personāla licences saņemšanai paraugs
- 13.5. Maksas pakalpojumu cenrādis
- 13.6. SIV kursa apliecības paraugs

LPF prezidents

_____ Normunds Pakulis